

Istungidokument

A8-0313/2016

20.10.2016

*****I**
RAPORT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008 (COM(2016)0039 – C8-0021/2016 – 2016/0023(COD))

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon

Raportöör: Stefan Eck

Kasutatud tähised

- * nõuandemenetlus
- *** nõusolekumenetlus
- **I seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
- **II seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
- **III seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusakti eelnõu muudatusettepanekud

Kahes veerus esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Välja jäetav tekst on märgistatud vasakpoolses veerus *paksus kaldkirjas*. Asendatav tekst on märgistatud mõlemas veerus *paksus kaldkirjas*. Uus tekst on märgistatud parempoolses veerus *paksus kaldkirjas*.

Iga muudatusettepaneku päise esimene ja teine rida näitavad ära läbivaadatava õigusakti eelnõu asjaomase tekstiosa. Kui muudatusettepanek puudutab kehtivat õigusakti, mida õigusakti eelnõus soovitakse muuta, märgitakse muudatusettepaneku päises lisaks kolmandale reale viide kehtivale õigusaktile ja neljandale reale viide Euroopa Parlamendi poolt õigusaktis muudetavale sättele.

Konsolideeritud tekstina esitatud Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud

Uued tekstiosad on märgistatud *paksus kaldkirjas*. Välja jäetud tekstiosad on tähistatud sümboliga **■** või läbi kriipsutatud. Teksti asendamise puhul on uus tekst märgistatud *paksus kaldkirjas* ja asendatav tekst kustutatud või läbi kriipsutatud.

Erandina ei tähistata teenistuste tehtud puhtalt tehnilist laadi muudatusi lõpliku teksti vormistamiseks.

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT	5
SELETUSKIRI.....	57
ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS ÕIGUSLIKU ALUSE KOHTA	61
VASTUTAVA KOMISJONI MENETLUS.....	68

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008 (COM(2016)0039 – C8-0021/2016 – 2016/0023(COD))

(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2016)0039),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2, artikli 192 lõiget 1 ja artiklit 207, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0021/2016),
 - võttes arvesse õiguskomisjoni arvamust esitatud õigusliku aluse kohta,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 25. mai 2016. aasta arvamust¹,
 - pärast konsulteerimist Regioonide Komiteega,
 - võttes arvesse kodukorra artikleid 59 ja 39,
 - võttes arvesse keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni raportit (A8-0313/2016),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon kavatseb seda oluliselt muuta või selle muu tekstiga asendada;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

¹ ELT C 303, 19.8.2016, lk 122.

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus Volitus 1

Komisjoni ettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1 ja artiklit 207,

Muudatusettepanek

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 192 lõiget 1,

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek

(1) Elavhõbe on väga mürgine aine, mis kujutab endast, sealhulgas kalades ja mereandides leiduva metüülelavhõbeda kaudu, ülemaailmset ja olulist ohtu inimeste tervisele, ökosüsteemidele ja elusloodusele. ***Kuna elavhõbedasaaste levib üle riigipiiride, on 40–80 % kogu Euroopa Liidu elavhõbedasaastest pärit väljastpoolt ELi ning nõuab seetõttu tegutsemist kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.***

Muudatusettepanek

(1) Elavhõbe on väga mürgine aine, mis kujutab endast, sealhulgas kalades ja mereandides leiduva metüülelavhõbeda kaudu, ülemaailmset ja olulist ohtu inimeste tervisele, ökosüsteemidele ja elusloodusele. ***Elavhõbedaga kokkupuutumise kõrged tasemed võivad kahjustada kõigis vanuses inimeste aju, südant, neere, kopse ja immuunsüsteemi. Metüülelavhõbeda kõrged tasemed veel sündimata laste ja noorte laste veres võivad kahjustada arenevat närvisüsteemi, vähendades laste mõtlemis- ja õppimisvõimet ning võimalik, et vähendades nende IQ-taset. ÜRO Keskkonnaprogramm ning Maailma Terviseorganisatsioon (WHO) loevad elavhõbeda kümne rahvatervise jaoks kõige ohtlikuma kemikaali hulka. Seetõttu on vaja kehtestada elavhõbedat käsitlevad meetmed ja selle kasutamise tingimused.***

Selgitus

*Vt dokumente US EPA 2014 ja
http://www.who.int/ipcs/assessment/public_health/chemicals_phc/en/.*

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1 a) Elavhõbeda kasutamine tootmisprotsessides tuleks järk-järgult lõpetada ning selleks tuleks luua stiimulid elavhõbedale kahjutute või igal juhul keskkonnale ja tervisele vähem ohtlike omadustega asendusainete otsimise alasele teadustööle.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(1 b) Kuna elavhõbedasaaste levib üle riigipiiride, on 40–80 % kogu liidu elavhõbedasadestistest pärit väljastpoolt liitu, samal ajal kui 70 % elavhõbedaga saastunud aladest on koondunud Euroopa ja Põhja-Ameerika tööstuspiirkondadesse; seetõttu on vaja võtta meetmeid kohalikul, piirkondlikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(2) Enamik elavhõbeda heitest ja elavhõbedaga seotud riskidest tuleneb inimtegevusest, sealhulgas elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest ja

(2) Enamik elavhõbeda heitest ja elavhõbedaga seotud riskidest tuleneb inimtegevusest, sealhulgas elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest ja

töötlemisest, elavhõbeda kasutamisest toodetes, tootmisprotsessides ning käsitööstuslikus ja väiksemahulises kullakaevandamises (*artisanal and small-scale gold mining*, edaspidi „ASGM”), *samuti* elavhõbedaheitest, mis pärineb eelkõige kivisöe põletamisest ja elavhõbedajäätmete käitlemisest.

töötlemisest, elavhõbeda kasutamisest toodetes, tootmisprotsessides ning käsitööstuslikus ja väiksemahulises kullakaevandamises (*artisanal and small-scale gold mining*, edaspidi „ASGM“), *saastatud aladest ning* elavhõbedaheitest, mis pärineb eelkõige kivisöe põletamisest ja elavhõbedajäätmete käitlemisest.

Fossiilkütuste põletamine elektrijaamades ja tööstuslikes kateldes koos eluruumide kütmisega põhjustab peaaegu pool kogu maailma elavhõbeda heitest. Seetõttu tuleks kiirendada üleminekut taastuvenergia tootmisele koos energiatõhususe meetmetega, et vähendada märkimisväärselt elavhõbeda sattumist atmosfääri.

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(3 a) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 166/2006^{1 a} loodud Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri eesmärk on tagada pädevatele asutustele, poliitikakujundajatele, teadlastele ja üldsusele sidus ja kogu liitu hõlmav tööstusliku heite ja ülekande andmebaas, mis hõlmab ka elavhõbedat. Kasutajatele antakse juurdepääs teabele nende naabruses või riigis asuvate tööstuslike rajatiste heite ja ülekannete kohta, mida on võimalik võrrelda teiste rajatistega kõikjal liidus. Kõnealune juurdepääs andmetele võib tagada kodanike tegeliku osalemise keskkonnaküsimustes. Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegister aitab kaasa läbipaistvuse suurendamisele ja seda saasteainete jälgimiseks juba olemasolevat vahendit tuleks seetõttu laiendada elavhõbeda jäätmevoogudele, et minimeerida pettuste oht ja parandada kontrolli elavhõbeda jäätmetesse ülekande

üle.

***1^a Euroopa Parlamendi ja nõukogu
18. jaanuari 2006. aasta määrus (EÜ)
nr 166/2006, mis käsitleb Euroopa
saasteainete heite- ja ülekanderegistri
loomist ning millega muudetakse
nõukogu direktiive 91/689/EMÜ ja
96/61/EÜ (ELT L 33, 4.2.2006, lk 1).***

Selgitus

Euroopa saasteainete heite- ja ülekanderegistri kasutamine minimeerib pettuste ohu ja aitab luua üldist pilti, mida me soovime saavutada oma taotlusega ELi-ülese registri loomiseks.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek

(5) Euroopa Liidus on viimase 10 aasta jooksul saavutatud elavhõbeda käitlemises märkimisväärset edu pärast strateegia vastuvõtmist ja mitmesuguste meetmete võtmist elavhõbeda heite, tarnimise, nõudluse ja kasutamise ning elavhõbeda ülejääkide ja varude käitlemise kohta.

Muudatusettepanek

(5) Euroopa Liidus on viimase 10 aasta jooksul saavutatud elavhõbeda käitlemises märkimisväärset edu pärast strateegia vastuvõtmist ja mitmesuguste meetmete võtmist elavhõbeda heite, tarnimise, nõudluse ja kasutamise ning elavhõbeda ülejääkide ja varude käitlemise kohta. ***Sellest hoolimata on vaja täiendavaid meetmeid, kuna praegu on turu nõudlus elavhõbeda järele hinnanguliselt 260–400 tonni aastas ning isegi kui elavhõbe kõrvaldatakse 2017. aastaks järk-järgult kasutuselt kloorleeliste tööstuses, siis on elavhõbeda prognoositud nõudlus aastatel 2025–2030 hinnanguliselt 40–220 tonni aastas. Seetõttu on vaja pöörata erilist tähelepanu käesoleva määruse täielikule rakendamisele vastavalt kohaldatavatele eeskirjadele.***

Selgitus

Vt komisjoni talituste töödokumenti (SWD), käesoleva ettepanekuga kaasasolevat mõjuhindangut 2016 (final), lk 26/186.

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek

(6) *Strateegias* sätestatakse, et prioriteetne ülesanne peaks olema läbirääkimiste pidamine ja rahvusvahelise õiguslikult siduva vahendi sõlmimine, **kuna liidu meetmed üksi ei taga liidu kodanike tervise tõhusat kaitset** elavhõbeda negatiivse mõju eest.

Muudatusettepanek

(6) *Lisaks strateegiale, milles* sätestatakse, et prioriteetne ülesanne peaks olema läbirääkimiste pidamine ja rahvusvahelise õiguslikult siduva vahendi sõlmimine, **peaks liit püüdma saavutada oma ülemaailmsete partnerite hulgas silmapaistvat positsiooni, et tagada oma kodanike tervise tõeliselt mõjus kaitse** elavhõbeda negatiivse mõju eest, **olles parimate tavade näiteks kõigi elavhõbedat käsitleva Minamata konventsiooni osalisriikide jaoks.**

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

(6 a) *Metüülelavhõbedast tulenevate riskide praeguse teadusliku arusaama peegeldamiseks peaks komisjon hindama käesoleva määruse läbivaatamisel praegust tervisepõhist tarbimist ning määrama kindlaks uued elavhõbedaga seotud tervishoiu võrdlusalused.*

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek

(8) Konventsiooni kiire ratifitseerimine ELi ja selle liikmesriikide poolt innustab maailma suurimaid elavhõbeda kasutajaid ja heite tekitajaid, kes on konventsioonile

Muudatusettepanek

(8) Konventsiooni kiire ratifitseerimine ELi ja selle liikmesriikide poolt innustab maailma suurimaid elavhõbeda kasutajaid ja heite tekitajaid, kes on konventsioonile

alla kirjutanud, selle ratifitseerima ja rakendama.

alla kirjutanud, selle ratifitseerima ja rakendama. **Konventsiooni nõudeid ületavad liidu võetavad täiendavad meetmed oleksid teerajajaks, nagu see oli ka Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1102/2008^{1 a} puhul, elavhõbedat mittesisaldavate toodete ja protsesside suunas.**

^{1 a} **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1102/2008 metallilise elavhõbeda ning teatavate elavhõbedaihendite ja -segude ekspordi keelustamise ja metallilise elavhõbeda ohutu ladustamise kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 75).**

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek

(9) Kuna liidu õigusaktidega on juba üle võetud paljud konventsiooni kohustused, tuleks käesoleva määrusega kehtestada **üksnes** sätted, millega liidu õigustikku on vaja täiendada, et tagada selle täielik kooskõla konventsiooniga ning võimaldada Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel see ratifitseerida ning hakata seda rakendama.

Muudatusettepanek

(9) Kuna liidu õigusaktidega on juba üle võetud paljud konventsiooni kohustused, tuleks käesoleva määrusega kehtestada **prioriteetsena** sätted, millega liidu õigustikku on vaja täiendada, et tagada selle täielik kooskõla konventsiooniga ning võimaldada Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel see ratifitseerida ning hakata seda rakendama. **Käesoleva määrusega tuleks kehtestada ka uued konventsiooni nõudeid ületavad sätted kooskõlas strateegiaga ning keskkonda ja inimeste tervise kaitset käsitlevate liidu õigusaktidega, eelkõige jätmete valdkonnas.**

Selgitus

Uue määruse puhul ei tuleks piirduda liidu õigusaktide konventsiooniga vastavusse viimisega. Liit võiks konventsiooni mõningates aspektides kiiremini edasi minna, pannes nii aluse tulevasele konventsioonile.

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9 a) Liikmesriike peetakse konventsiooni alusel arenenud riikideks ja liidu arengutase ei väljendu ainult selle õigusaktides, vaid ka alternatiivsete kättesaadavate tehnoloogiate olemasolus; seetõttu peaks liit võtma vastu võimalikult paljud konventsioonis välja pakutud ja esitatud valikuvõimalused ja meetmed, et seada ambitsioonikas eeskuju konventsiooni kõigi teiste osaliste jaoks.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 9 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(9 b) Kui need võimaldavad vähendada elavhõbeda kahjulikke mõjusid tõhusalt ja tulemuslikult kooskõlas teaduse tasemega, peaks olema võimalik võtta vastu täiendavad liidu tasandi meetmed, mille ambitsioonikus on konventsiooni omadest suurem. Näiteks peaks liit edendama ringlussevõetud elavhõbeda kasutamist tööstuslikul otstarbel.

Selgitus

Selleks et vähendada ülemaailmset elavhõbedatootmist ja saata positiivne signaal, tuleks liidus edendada elavhõbeda ringlussevõttu ja ringlussevõetud elavhõbeda kasutamist.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek

(10) Elavhõbeda ekspordi keeldu, mis on sätestatud ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu*** määruses (EÜ) nr 1102/2008,³⁹ tuleks täiendada elavhõbeda impordi ***piirangutega sõltuvalt allikast, kasutusotstarbest ja elavhõbeda päritolust***. Riiklik asutus, kes on määratud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 649/2012,⁴⁰ peaks täitma haldusülesandeid, mis on seotud selliste ***piirangute*** rakendamisega.

³⁹ ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1102/2008 metallilise elavhõbeda ning teatavate elavhõbedaühendite ja -segude ekspordi keelustamise ja metallilise elavhõbeda ohutu ladustamise kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 75)***.

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 60).

Muudatusettepanek

(10) Elavhõbeda ekspordi keeldu, mis on sätestatud määruses (EÜ) nr 1102/2008, tuleks täiendada elavhõbeda impordi ***keeluga muul otstarbel kui jäätmetena kõrvaldamiseks. Selline erand jäätmetena kõrvaldamiseks imporditavale elavhõbedale peaks kehtima kuni 31. detsembrini 2027. Selle ajani peaks komisjon koostöös liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega edendada ja lihtsustama kolmandate riikide suutlikkuse suurendamist elavhõbeda käitlemise osas***. Riiklik asutus, kes on määratud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 649/2012⁴⁰, peaks täitma haldusülesandeid, mis on seotud selliste ***keelustamise meetmete*** rakendamisega.

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 60).

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek

(11) Mitmesuguste elavhõbedat sisaldavate toodete eksport, import ja tootmine, ***mille arvele langeb***

Muudatusettepanek

(11) ***Kohaldatavate liidu õigusaktidega kehtestatud piirangutele mittevastavate mitmesuguste elavhõbedat sisaldavate***

märkimisväärne osa elavhõbeda ja selle ühendite kasutamisest Euroopa Liidus ja kogu maailmas, peaks olema keelatud.

toodete eksport, import ja tootmine tuleks järk-järgult lõpetada lühiajalise lõppeesmärgiga keelata kõik tahtlikult lisatud elavhõbedat sisaldavad tooted; kuni selle ajani tuleks jätkuvat kasutamist rangelt jälgida ja kasutamine peaks toimuma käesoleva määruse artiklites 3 ja 4 sätestatud tingimuste kohaselt.

Muudatusettepanek 16

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12**

Komisjoni ettepanek

(12) Sellest tulenevalt peaks käesoleval määrusel olema kahetine õiguslik alus, Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 ja artikkel 207, kuna käesoleva määruse eesmärk on kaitsta nii keskkonda kui ka inimeste tervist ning tagada ühtsus määruse kaubanduslikes aspektides (eksporti ja impordi keeld ning piirangud elavhõbedale, elavhõbedaühenditele ja elavhõbedat sisaldavatele toodetele).

Muudatusettepanek

välja jäetud

Muudatusettepanek 17

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

(12 a) Selleks et vähendada elavhõbeda importi ja nii stabiliseeritud kui ka osaliselt stabiliseeritud elavhõbedajäätmete ladustamist, tuleks võimaluse korral edendada ringlussevõtu teel saadud elavhõbeda kasutamist.

Muudatusettepanek

Muudatusettepanek 18

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13 a) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklile 193 ei peaks käesolev määrus takistama liikmesriike säilitamast või kasutusele võtmast rangemaid kaitsemeetmeid, kui niisugused meetmed on kooskõlas aluslepingutega ning komisjonile on neist teatatud.

Muudatusettepanek 19

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(13 b) Käesoleva määruse eesmärk on inimeste tervise kaitsmine. Seetõttu ei peaks see takistama homöopaatiliste ravimite eksporti, importi ja tootmist, kui sellised tooted annavad märkimisväärset tervisealast kasu ning neile ei ole olemas elavhõbedavabasisid alternatiivseid aktiivaineid. Ametlikus farmakopöas kirjeldatud ja homöopaatilisel viisil valmistatud antroposoofilisi ravimeid tuleks käesoleva määruse tähenduses käsitleda analoogselt homöopaatiliste ravimitega.

Muudatusettepanek 20

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 14**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(14) Kui sobivat kättesaadavat elavhõbedavaba tootmisprotsessi ei ole olemas, tuleb naatrium- või kaaliummetülaadi või -etülaadi tootmisele, milles kasutatakse elavhõbedat, kehtestada käitamistingimused.

(14) Järk-järgult tuleks lõpetada alkoholaatide tootmine, mille puhul elavhõbedat kasutatakse elektroliidina, ning võimalikult kiiresti tuleks see asendada võimaliku elavhõbedavaba tootmisprotsessiga. Kui kaaliummetülaadi või -etülaadi puhul ei ole olemas sobivat

kättesaadavat elavhõbedavaba tootmisprotsessi, peaks nende järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise periood olema pikem. Selleks, et võimaldada tööstusel teha investeeringuid piisavalt varakult, tuleks naatrium- või kaaliummetülaadi või -etülaadi tootmises elavhõbeda kasutamise keelamise kuupäev kehtestada niipea kui võimalik.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek

(15) Uute elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine ja turulelaskmine ning uute elavhõbedapõhiste tootmisprotsesside juurutamine suurendaks elavhõbeda ja elavhõbedaühendite kasutamist ja elavhõbeda heidet liidus. Selline uus tegevus peaks seetõttu olema keelatud, välja arvatud juhul, kui hindamisega on näidatud, et sellised uued kasutusala tagaksid olulise *kasu* keskkonnale ja inimeste tervisele ning et tehniliselt *või majanduslikult* ei ole võimalik seda saada elavhõbedavaba alternatiivse lahendusega.

Muudatusettepanek

(15) Uute elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine ja turulelaskmine ning uute elavhõbedapõhiste tootmisprotsesside juurutamine suurendaks elavhõbeda ja elavhõbedaühendite kasutamist ja elavhõbeda heidet liidus. Selline uus tegevus peaks seetõttu olema keelatud, välja arvatud juhul, kui *riskide ja kasulikkuse* hindamisega on näidatud, et sellised uued kasutusala tagaksid olulise *puhaskasu* keskkonnale ja inimeste tervisele ning et tehniliselt ei ole võimalik seda saada elavhõbedavaba alternatiivse lahendusega.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek

(16) Elavhõbeda ja selle ühendite kasutamine ASGMis moodustab suure osa elavhõbeda kasutusest ja heitest kogu maailmas ning *seda* tuleks seetõttu reguleerida.

Muudatusettepanek

(16) Elavhõbeda ja selle ühendite kasutamine ASGMis moodustab suure osa elavhõbeda kasutusest ja heitest kogu maailmas, *omades negatiivset mõju nii kohalikele kogukondadele kui ka kogu maailmas*, ning *see* tuleks seetõttu *liidus*

elimineerida ja seda tuleks reguleerida rahvusvahelisel tasandil. Hinnanguliselt toimub väiksemahuline kullakaevandamine 77 riigis. Üle maailma toodavad väiksemahulised kaevandajad 20–30 % kogu kaevandatavast kullast. Konventsiooni raames peaks liit julgustama kõiki teisi konventsiooni osalisi tegema koostööd selleks, et jälgida hoolikalt ASGMis kasutamiseks mõeldud elavhõbeda ülejääkidega kauplemist ekspordi ja impordi täpse ja range aruandluse teel ning jälgida elavhõbeda transportimist jätmetes.

Muudatusettepanek 23

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 a) On oluline, et elavhõbedajätmed oleksid jälgitavad, et tagada nende nõuetekohane käitlemine ja kõrvaldamine ning vältida nende ebaseaduslikku kasutamist. Seetõttu tuleks kogu elavhõbedajätmete käitlusahela ulatuses võtta liidu tasandil kasutusele tulemuslik jälgimissüsteem.

Muudatusettepanek 24

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 b) Liikmesriigid ja liit peaksid püüdma vähendada elavhõbedat kasutava ASGM-tegevuse mõju inimestele ja keskkonnale. Sellealaste poliitiliste lahenduste väljatöötamisel peaksid liit ja liikmesriigid võtma arvesse vaesuse rolli ASGM-tegevuse põhjusena. Seetõttu

peaks liikmesriikide eesmärgiks olema ASGM-tegevusele majanduslike alternatiivide arendamine. Lisaks peaks liit võtma kindla kohustuse teha konventsiooni teiste osalistega koostööd ja anda neile tehnilist abi.

Muudatusettepanek 25

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16 c (uus):**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 c) ASGMis elavhõbeda kasutamise probleemile poliitiliste lahenduste väljatöötamisel peaks liikmesriikide eesmärgiks olema paralleelselt majanduslike ja sotsiaalsete tegurite käsitlemisega ka kogukondade kaitse ASGM-tegevuses osalevate kuritegelike struktuuride eest ja lahenduste väljatöötamine võitluseks ebaseadusliku kaevandustegevusega üldiselt.

Muudatusettepanek 26

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16 d (uus):**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 d) Liikmesriigid, kelle territooriumil toimub elavhõbedat kasutav ASGM-tegevus, peaksid töötama välja riikliku tegevuskava, nagu nõutakse ka konventsiooni artikli 7 lõikes 3.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus

Põhjendus 16 e (uus):

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 e) Selleks et rõhutada ASGMis elavhõbeda kasutamise probleemi ja võimaldada tarbijatel teha kullast toodete ostmisel teadlikke valikuid, peaks liit võtma vajalikud meetmed, et edendada konventsiooni teiste osaliste hulgas elavhõbedat kasutamata kaevandatud kulla märgistuskava loomist.

Muudatusettepanek 28

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16 f (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(16 f) Elavhõbeda kasutamine ja transport hõlmab riske inimeste tervisele ja keskkonnale. Selleks et jälgida elavhõbeda kasutamist ASGM-tegevuses, peaks komisjon ergutama konventsiooni osalisi looma ülemaailmse jälgimise vahendit. Komisjon peaks lähtuma kõnealuse uue jälgimisvahendi kujundamisel tulemuslikkuse ja tõhususe osas Euroopa saasteainete heite- ja ülekanaleregistrist.

Muudatusettepanek 29

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(17) Hambaamalgama kasutamine kapslivormis ja amalgaamiseparaatorite rakendamine **tuleks** muuta kohustuslikuks, et kaitsta hambaarste ja patsiente elavhõbedaga kokkupuutumise eest ja tagada, et elavhõbedajäätmed ei **satuks** keskkonda, vaid **kogutaks** ja **saadetaks** keskkonnahoidlikku jäätmekäitluse. **Kui**

(17) **Kuni elavhõbeda kasutamise täieliku lõpetamiseni hambaravis tuleks** hambaamalgama kasutamine kapslivormis ja **vähima retentsioonitõhususega** amalgaamiseparaatorite, **mis on liidus juba laialdaselt levinud**, rakendamine muuta kohustuslikuks, et kaitsta hambaarste ja patsiente elavhõbedaga kokkupuutumise

võtta arvesse hambaravisektoris töötavate ja muudatusest mõjutatud ettevõtjate suurust, siis tuleks anda piisavalt aega, et nad saaksid kohaneda uue sättega.

eest ja tagada, et tekkivad elavhõbedajäätmed ei satu mingil juhul keskkonda, vaid kogutakse ja saadetakse keskkonnahoidlikku ja seaduslikku jäätmekäitlusse. Selleks et tagada amalgaamiseparaatorite mõjususe, tuleks liidu tasandil tagada miinimumnõuded seadmete toimimisele ja amalgaamijäätmete käitlemisele hambaarstide poolt ning hambaarstide koolitusele. Selleks et kaitsta hambaarste, patsiente ja keskkonda elavhõbedaga kokkupuutumise eest, tuleks hambaamalgaami kasutamine liidus järkjärgult lõpetada, nagu seda on juba tehtud mitmes Euroopa riigis.

Muudatusettepanek 30

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(17 a) Suuõõne ja hammaste tervishoiu alane teadlikkuse tõstmine ja harimine on kõige tõhusam viis kaariese ja hammaste lagunemise ärahoidmiseks ning seega hambataastusvahendite – nagu hambaamalgaam – kasutamise vähendamiseks. Liikmesriigid peaksid edendama suuõõne ja hammaste tervishoidu, näiteks riiklike eesmärkide seadmise teel.

Muudatusettepanek 31

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(17 b) Konventsiooni osalised on võtnud endale kohustuse võtta meetmeid selleks, et ergutada kutseorganisatsioone ja hambaarstide koole harima ja koolitama

*kutselisi hambaarste ja üliõpilasi
hambataastusvahendite
elavhõbedavabade asendajate kasutamise
ning parimate hambaravitavade
edendamise osas; selliseid meetmeid
tuleks võtta arvesse Euroopa Parlamendi
ja nõukogu direktiivi 2005/36/EÜ^{1 a}
läbivaatamisel.*

*^{1 a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu
7. septembri 2005. aasta direktiiv
2005/36/EÜ kutsekvalifikatsioonide
tunnustamise kohta (ELT L 255,
30.9.2005, lk 22).*

Muudatusettepanek 32

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

*(17 c) Liikmesriike tuleks kutsuda üles
toetama üliõpilaste ja hambaarstide
koolitamist elavhõbedavabade asendajate
kasutamise alal, eelkõige haavatavate
rühmade puhul, nagu rasedad naised ja
lapsed, ning ergutama suuõõne ja
hambaste tervishoiu alaseid
teadusuuringuid ja innovatsiooni, et
parandada teadmisi olemasolevate
materjalide ja hambataastustehnikate
kohta ning töötada välja uusi materjale.*

Selgitus

Tuleks ergutada hambataastusmaterjalide alaseid teadusuuringuid, eelkõige seoses uute materjalidega, mille alased teadmised on piiratud ja mille puhul ei ole võimalik läbi viia täielikku riskianalüüsi. See on üks konventsiooni soovitustest.

Muudatusettepanek 33

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18**

(18) *Enamikku nõukogu direktiivis 1999/31/EÜ⁴¹ kehtestatud kriteeriumidest elavhõbedajäätmete ajutise ladustamise kohta tuleks kohaldada elavhõbedajäätmete lõpliku ladustamise kohta maa-alustes hoidlates. Mõne osutatud kriteeriumi kohaldatavus peaks sõltuma konkreetse maa-aluse hoidla omadustest, nagu on kindlaks määratud liikmesriikide pädevad asutused, kes vastutavad direktiivi 1999/31/EÜ rakendamise eest.*

⁴¹ Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta (EÜT L 182, 16.7.1999, lk 1).

(18) *Elavhõbeda ohtlike omaduste, suure turuväärtuse ja kompaktse mahu tõttu, mis muudab väga atraktiivseks selle hankimise mustalt turult, peaksid selle ajutise ladustamise kriteeriumid erinema alalise kõrvaldamise kriteeriumidest. Selleks et tagada selle pikas perspektiivis ohutu kõrvaldamine, tuleks metallilise elavhõbeda alaline kõrvaldamine keelata ning enne alalist kõrvaldamist tuleks see muundada elavhõbesulfiidiks selle kõige piisivamal kujul. Kui pärast elavhõbeda muundamist elavhõbesulfiidiks on elavhõbedajäätmed sama ohutud nagu pärast tahkestamist, ei ole edasine töötlemine vajalik. Nii muutuks see ka toorainena kättesaamatuks. Prognooside kohaselt tekitatakse liidus 2017. aastaks üle 6000 tonni metallilisi elavhõbedajäätmeid, seda peamiselt elektrokeemiliste elavhõbeelementide kohustusliku kasutusest kõrvaldamise tõttu kloorleeliste tööstuses vastavalt komisjoni rakendusotsusele 2013/732/EL^{41 a}. Võttes arvesse piiratud võimekust metalliliste elavhõbedajäätmete muundamiseks, tuleks käesoleva määruse alusel endiselt lubada vedelate elavhõbedajäätmete ajutist ladustamist ajavahemiku jooksul, mis on piisav kõigi selliste tekitatud jäätmete muundamise tagamiseks, kuid üksnes maapealses rajatises.*

^{41 a} Komisjoni 9. detsembri 2013. aasta rakendusotsus 2013/732/EL, millega kehtestatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL (tööstusheidete kohta) alusel parima võimaliku tehnika (PVT) alased järeldused kloorleeliste tööstuse jaoks

Muudatusettepanek 34

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(18 a) Jäätmeteks loetava metallilise elavhõbeda alaline kõrvaldamine ilma eelneva töötlemiseta tuleks välistada, võttes arvesse sellise kõrvaldamisega kaasnevaid riske, kuna oma vedelal kujul on see ülimalt ohtlik aine. Selleks et neid riske vähendada, tuleks enne elavhõbedajäätmete alalist kõrvaldamist viia kooskõlas direktiivi 1999/31/EÜ artikliga 6 läbi asjakohased toimingud nende muundamiseks elavhõbesulfiidiks ja selliste jäätmete tahkestamiseks. Elavhõbedajäätmete alalist kõrvaldamist tuleks lubada alles pärast seda, kui need on muundatud elavhõbesulfiidiks ja tahkestatud.

Selgitus

Metalliline elavhõbe on vedelik ja selliste jäätmete käitlemisega kaasnevad suuremad riskid kui tahkete ainete puhul. Direktiiviga 1999/31/EÜ keelatakse vedeljäätmete vastuvõtt prügilatesse. Analoogiast ja nende ohtlikust olemusest lähtudes peaks sama kehtima elavhõbedajäätmete puhul. Riskide minimeerimiseks tuleks alalist ladustamist lubada üksnes pärast elavhõbedajäätmete stabiliseerimist ja tahkestamist.

Muudatusettepanek 35

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(18 b) Saastatud alad aitavad kaasa elavhõbeda uuele liikuvusele ja heitele ning elavhõbeda õhku, pinnasesse ja vette vabanemisele. Kuna mahajäetud saastatud alade kohta puudub terviklik teave, on vaja koostada loetelu ja suunised kõigi saastatud alade

haldamiseks liidus. Nende koostamise võimaldamiseks tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte, milles kehtestatakse elavhõbeda või selle ühenditega saastatud alade keskkonnahoidliku haldamise ja tervendamise meetodid ning lähenemisviisid, võimaluse korral kooskõlas põhimõttega „saastaja maksab“.

Muudatusettepanek 36

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 18 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(18 c) Elavhõbedajäätmete mis tahes põletamine tuleks keelata, kuna see ei ole kooskõlas elavhõbedajäätmete keskkonnahoidliku käitlemisega.

Muudatusettepanek 37

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(19 a) Viimaste uuenduste ja tehnoloogilise edasiminekuiga kohandamise lubamiseks tuleks komisjonile delegeerida õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu õigusakte seoses uute elavhõbedat sisaldavate toodete ja elavhõbedat kasutavate protsesside keelamise või lubamisega.

Muudatusettepanek 38

**Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 20**

(20) Selleks et tagada ühetaolised tingimused käesoleva määruse rakendamiseks seoses uute elavhõbedat sisaldavate toodete ja elavhõbedat kasutavate protsesside keelamise või lubamisega ning aruandmiskohustustega, tuleks rakendamisolitused anda komisjonile. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁴².

välja jäetud

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Käesoleva määrusega kehtestatakse meetmed ja tingimused elavhõbedat, elavhõbedatühendite, -segude ja elavhõbedat sisaldavate toodetega kauplemise, nende valmistamise, kasutamise ja *ajutise* ladustamise ning elavhõbedajäätmete käitlemise kohta.

Muudatusettepanek

Käesoleva määrusega kehtestatakse meetmed ja tingimused elavhõbedat, elavhõbedatühendite, -segude ja elavhõbedat sisaldavate toodetega kauplemise, nende valmistamise, kasutamise ja ladustamise ning elavhõbedajäätmete käitlemise kohta, *et tagada inimeste ja loomade tervise ja keskkonna kõrgetasemeline kaitse elavhõbedat eest. Kui see on asjakohane, siis võivad liikmesriigid kohaldada rangemaid nõudeid, kui on käesolevas määruses kehtestatud.*

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. „elavhõbedaühend“ – iga aine, milles on elavhõbeda aatomeid ja üks või mitu muude keemiliste elementide aatomit, mida saab eraldada eri komponentideks ainult keemiliste reaktsioonidega;

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 6 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

6 a. „ajutine ladustamine“ – jäätmetena määratletud elavhõbeda või elavhõbedaühendite ladustamine piiratud ajavahemiku jooksul enne nende muundamist elavhõbesulfiidiks parima olemasoleva tehnoloogia abil ja tahkestamist ning enne nende alalist kõrvaldamist.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 3 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Esimest lõiku ei kohaldata I lisas loetletud elavhõbedaühendite ekspordimisele laborimastaabis teadusliku töö vajadusteks.

Esimest lõiku ei kohaldata I lisas loetletud elavhõbedaühendite ekspordimisele laborimastaabis teadusliku töö vajadusteks ja selliste ühendite kasutamise korral aktiivainetena Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/83/EÜ^{1 a} artikli 1 lõikes 5 määratletud homöopaatiliste ravimite tootmiseks.

^{1 a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/83/EÜ inimtervishoius kasutatavaid

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus Artikli 4 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Elavhõbeda **ja** I lisas loetletud **elavhõbedasegude** importimine **muuks kasutuseks kui jäätmete kõrvaldamiseks** on keelatud.

Erandina esimesest lõigust on importimine lubatud **igas järgmises olukorras:**

– **eksportiv riik on konventsiooniosaline ja eksporditav elavhõbe ei ole pärit elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest, nagu on sätestatud konventsiooni artikli 3 lõigetes 3 ja 4;**

Muudatusettepanek

1. Elavhõbeda **ning** I lisas loetletud **elavhõbedaihendite ja -segude** importimine on keelatud.

Esimest lõiku ei kohaldata I lisas loetletud elavhõbedaihendite importimisele selliste ühendite kasutamise korral aktiivainetena direktiivi 2001/83/EÜ artikli 1 lõikes 5 määratletud homöopaatiliste ravimite tootmiseks.

Erandina esimesest lõigust on **elavhõbeda ning I lisas loetletud elavhõbedaihendite ja -segude** importimine **nende jäätmetena kõrvaldamiseks** lubatud **kuni 31. detsembrini 2027. Komisjonil on artikli 17 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva määruse muutmiseks, pikendades selle erandi kehtivusaega, võttes arvesse viiendas lõigus osutatud aruande järeldusi.**

Komisjon koostöös liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmadega edendab ja lihtsustab kaasaegse keskkonnahoidliku asendustehnoloogia arendamist, siiret ja levitamist ning sellele juurdepääsu konventsiooni osaliste jaoks, kes on arenguriigid, eelkõige osaliste jaoks, kes on vähim arenenud riigid. Komisjon teeb kindlaks rahalised ja tehnilised vahendid, millega aidata kaasa suutlikkuse suurendamisele ning tehnilise abi ja tehnoloogia edasitoimetamisele vastavalt konventsioonist tulenevatele kohustustele seoses kõigi elavhõbeda käitlemise valdkondade ja etappide, sealhulgas

– *eksportiv riik, kes ei ole nimetatud konventsiooni osaline, on esitanud tõendi selle kohta, et elavhõbe ei ole pärit elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest ega kloorleeliste tööstusest, ja importiv liikmesriik on andnud impordiks oma kirjaliku nõusoleku.*

jäätmetena kõrvaldamisega.

Komisjon esitab 1. jaanuariks 2026 rakendamis- ja teostatavusaruande, milles hinnatakse liidu, selle liikmesriikide ja asjaomaste sidusrühmade antavat suutlikkuse suurendamise alast ja tehnilist abi kolmandatele riikidele ning hinnatakse, kas olukord eri piirkondades võimaldab elavhõbeda käitlemist jäätmetena piirkondlikul alusel.

Erandina esimesest lõigust on ringlussevõetud elavhõbeda importimine liidus lubatud kuni ... [kolm aastat pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva].

Hiljemalt ... [18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ringlussevõetud elavhõbeda kasutamise kohta liidus, ringlussevõetud elavhõbeda kättesaadavuse kohta ja hinnangud tulevase nõudluse kohta ringlussevõetud elavhõbeda järele, lähtudes suundumustest ja käesolevast määrusest tulenevatest kohustustest, lisades sellele vajaduse korral seadusandliku ettepaneku ringlussevõetud elavhõbeda importimisele kehtestatud erandi pikendamiseks.

Ringlussevõetud elavhõbeda importimine on lubatud üksnes siis, kui eksportiv riik on konventsiooni osaline, ettevõtja on esitanud kinnituse ringlussevõetud elavhõbeda olemusringi kohta ja ringlussevõtt on toimunud tegevusloa saanud käitises vastavalt liidu standarditele.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 5 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Ilma et see piiraks rangemaid nõudeid, mis on sätestatud muudes

Muudatusettepanek

1. Ilma et see piiraks rangemaid nõudeid, mis on sätestatud muudes

kohaldatavates ELi õigusaktides, on II lisa esitatud elavhõbedat sisaldavate toodete ekspordimine, importimine ja valmistamine liidus alates **1. jaanuarist 2021 keelatud**.

kohaldatavates ELi õigusaktides, on II lisa esitatud elavhõbedat sisaldavate toodete ekspordimine, importimine ja valmistamine liidus **keelatud** alates **nendes nimetatud kuupäevadest**.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. Komisjon koostab 1. jaanuariks 2018 loetelu kõigist liitu imporditud, seal eksporditud või seal toodetud elavhõbedat sisaldavatest toodetest, mida ei ole nimetatud II lisa.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 2 – taane 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– teadusuuringutes, **seadmete kaliibrimisel** võrdlusstandardina kasutatavad tooted.

– teadusuuringutes võrdlusstandardina kasutatavad tooted.

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Lõike 1 a kohaselt koostatud loetelu alusel on komisjonil artikli 17 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusaktid II lisa muutmiseks, et keelata elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine, importimine ja ekspordimine 1. jaanuariks 2020.

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõige 2 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 b. *Komisjon koostab eksperdihinnangu elavhõbeda kasutamise kohta vaktsiinide tootmises, nagu on mainitud ka nõukogu 24. juuni 2005. aasta järeldustes ja Euroopa Parlamendi 14. märtsi 2006. aasta resolutsioonis, eesmärgiga saavutada sellise kasutuse piiramine ja täielik keelustamine, kui on olemas sobivad ja ohutud alternatiivid, ning toetada teadusuuringuid, mille eesmärgiks on leida võimalusi võtta tulevikus arengumaades kasutusele tiomersaalivabad multidoosilised vaktsiinid.*

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõige 3 – lõik 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 17 vastu delegeeritud õigusakte, et sätestada elavhõbeda ja selle ühendite keskkonnahoidlikuks ajutiseks ladustamiseks konventsiooniosaliste konverentsi poolt vastuvõetud nõuded, **kui liit on asjaomase otsuse vastuvõtmist toetanud.**

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 17 vastu delegeeritud õigusakte **käesoleva määruse täiendamiseks**, et sätestada elavhõbeda ja selle ühendite keskkonnahoidlikuks ajutiseks ladustamiseks konventsiooniosaliste konverentsi poolt vastuvõetud nõuded.

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 8 – lõige -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1. *Hiljemalt ... [üks aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] teatavad ettevõtjad pädevatele asutustele kõigist oma olemasolevatest toodetest ja tootmisprotsessidest, mis sisaldavad või mille puhul kasutatakse elavhõbedat ja/või elavhõbedaühendeid, sealhulgas andmed üldiste ja toote kohta kasutatud elavhõbeda ja/või elavhõbedaühendite koguste kohta eelneval aastal.*

Muudatusettepanek 51

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Kõikide selliste elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine ja turulelaskmine, *milles elavhõbeda kasutusviis ei olnud teada enne 1. jaanuari 2018*, on keelatud.

1. Kõikide selliste elavhõbedat sisaldavate toodete tootmine ja turulelaskmine, *millest ei teatatud pädevatele asutustele hiljemalt ... [aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]*, on keelatud.

Muudatusettepanek 52

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 2**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. Elavhõbeda või elavhõbedaühendite kasutamisega tootmisprotsessid, *mida ei olnud olemas enne 1. jaanuari 2018*, on keelatud.

2. Elavhõbeda või elavhõbedaühendite kasutamisega tootmisprotsessid, *millest ei teatatud pädevatele asutustele hiljemalt ... [aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva]*, on keelatud.

Käesolevat lõiget ei kohaldata elavhõbedat sisaldavate toodete tootmisprotsessidele või tarbimisele, mida ei hõlma lõige 1.

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 3 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 peab ettevõtja, kes kavatseb valmistada või lasta turule uusi elavhõbedasisaldusega tooteid või kasutada uut tootmisprotsessi, teavitama sellest asjaomase liikmesriigi pädevat asutust ja esitama sellele järgmise teabe:

Muudatusettepanek

3. Erandina lõigetest 1 ja 2 ning **ainult juhul, kui uus elavhõbedat sisaldav toode või uus tootmisprotsess tagaks märkimisväärse puhaskasu keskkonnale ja inimeste tervisele ning kui sellisele tootele või protsessile ei ole tehniliselt võimalikku elavhõbedavaba alternatiivi, mis tooks samasugust kasu**, peab ettevõtja, kes kavatseb valmistada või lasta turule uusi elavhõbedasisaldusega tooteid või kasutada uut tootmisprotsessi, teavitama sellest asjaomase liikmesriigi pädevat asutust ja esitama sellele järgmise teabe:

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 3 – taane -1 (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– **tõendid selle kohta, et puudub tehniliselt teostatav elavhõbedavaba alternatiiv, mis annaks keskkonnale ja tervisele märkimisväärset puhaskasu;**

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 8 – lõige 3 – taane 2

Komisjoni ettepanek

– keskkonna- ja terviseriskide hindamise tulemused;

Muudatusettepanek

– keskkonna- ja terviseriskide **ning -kasu** hindamise tulemused;

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 8 – lõige 3 – taane 3

Komisjoni ettepanek

– üksikasjalik selgitus selle kohta, mil viisil toodet tuleb toota, kasutada ja protsessi käitada selleks, et tagada keskkonna ja inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.

Muudatusettepanek

– üksikasjalik selgitus selle kohta, mil viisil toodet tuleb toota, kasutada ja protsessi käitada **ning pärast kasutamist jäätmetena kõrvaldada** selleks, et tagada keskkonna ja inimeste tervise kõrgetasemeline kaitse.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 8 – lõige 4

Komisjoni ettepanek

4. Asjaomase liikmesriigi teate peale kontrollib komisjon eelkõige, kas on tõendatud, et uus elavhõbedat sisaldav toode või uus tootmisprotsess tagaks märkimisväärse **kasu** keskkonnale ja inimeste tervisele ning et sellisele tootele või protsessile ei ole tehniliselt **ja majanduslikult** võimalikku elavhõbedavaba alternatiivi, mis tooks samasugust kasu.

Komisjon võtab **rakendusaktidega** vastu **otsused**, et **sätetada**, kas asjaomane uus elavhõbedasisaldusega toode või uus tootmisprotsessis on lubatud.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 18 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Muudatusettepanek

4. Asjaomase liikmesriigi teate peale kontrollib komisjon eelkõige, kas on tõendatud, et uus elavhõbedat sisaldav toode või uus tootmisprotsess tagaks märkimisväärse **puhaskasu** keskkonnale ja inimeste tervisele ning et sellisele tootele või protsessile ei ole tehniliselt võimalikku elavhõbedavaba alternatiivi, mis tooks samasugust kasu.

Komisjon võtab **kooskõlas artikliga 17** vastu **delegeeritud õigusaktid**, et **käesolevat määrust täiendada, sätestades**, kas asjaomane uus elavhõbedasisaldusega toode või uus tootmisprotsessis on lubatud.

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 9

Komisjoni ettepanek

Liikmesriik, kelle territooriumil esineb **rohkem kui tähtsusetul määral** käsitöönduslikku ja väiksemahulist kullakaevandamist ja töötlemist:

- **võtab meetmed** sellisel kaevandamisel ja töötlemisel elavhõbeda ja selle ühendite kasutamise ning elavhõbeda heite ja keskkonda laskmise **vähendamiseks ning võimaluse korral lõpetamiseks**;
- töötab vastavalt IV lisale välja riiklike meetmete kava ja rakendab selle.

Muudatusettepanek

Liikmesriik, kelle territooriumil esineb käsitöönduslikku ja väiksemahulist kullakaevandamist ja töötlemist, **kus kasutatakse elavhõbedat või elavhõbedaihendeid**:

- **lõpetab** sellisel kaevandamisel ja töötlemisel elavhõbeda ja selle ühendite kasutamise ning elavhõbeda heite ja keskkonda laskmise;
- töötab vastavalt IV lisale välja riiklike meetmete kava ja rakendab selle.

Komisjon julgustab konventsiooni osalisi looma ülemaailmsed jälgimisvahendid, et jälgida elavhõbeda kasutamist ASGMi otstarbel.

Komisjon propageerib konventsiooniosaliste hulgas märgistuskava loomist ja rakendamist, millega kujundatakse kogu maailmas tarbijate teadlikkust elavhõbedavabalt kaevandatud kulla kättesaadavusest.

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 10 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. **Hambaamalgaami on lubatud alates 1. jaanuarist 2019** kasutada üksnes kapseldatud kujul.

Muudatusettepanek

1. **Alates ... [aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] on hambaamalgaami lubatud** kasutada üksnes **valmis doseeritult** kapseldatud kujul.

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 10 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. *Alates ... [aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] on hambaamalgaami mis tahes kujul kasutamine keelatud rasedate või rinnaga toitvate naiste puhul ning laste püümahammaste ravimisel.*

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 10 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 b. *Hambaamalgaam kõrvaldatakse järk-järgult kasutuselt 31. detsembriks 2022.*

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 10 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2. *Hambaravikabinetid peavad alates 1. jaanuarist 2019 olema varustatud amalgaami separaatoritega, mille ülesanne on amalgaamiosakeste kinnipidamine ja kogumine. Selliseid separaatoreid hooldatakse nõuetekohaselt, et tagada kinnipidamise kõrge tase.*

2. *Alates ... [aasta pärast käesoleva määruse jõustumise kuupäeva] peavad hambaravikabinetid olema varustatud amalgaami separaatoritega, mille ülesanne on **kõigi** amalgaamiosakeste kinnipidamine ja kogumine, **kaasa arvatud kasutatud vees leiduvad osakesed**. Selliseid separaatoreid hooldatakse nõuetekohaselt, et tagada kinnipidamise kõrge **ja püsiv** tase, **mis on vähemalt 95 % amalgaamiosakestest**.*

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 10 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. *Erandina lõikest 1 b lubatakse hambaamalgaami jätkuvalt kasutada teatud meditsiiniliste vajaduste korral ja ainult siis, kui see on patsiendi tervise huvides rangelt vajalik ning puudub rahuldav alternatiiv.*

Muudatusettepanek 64

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 2 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 b. *Olenemata lõigetest 1 kuni 1 a võivad liikmesriigid kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 193 hambaamalgaami kasutamist veelgi piirata.*

Muudatusettepanek 65

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 2 c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 c. *Hiljemalt ... [kahe aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest] määravad liikmesriigid kindlaks, kuidas nad kavatsevad lõigete 1 a ja 1 b alusel hambaamalgaami järkjärgulist kasutusest kõrvaldamist rakendada, määravad kindlaks ka riiklikud suuõõne tervishoiu eesmärgid ning annavad nendest kavatsustest ja eesmärkidest komisjonile teada.*

Muudatusettepanek 66

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 10 – lõige 3 a (uus)**

3 a. Hambaarstid vastutavad oma jäätmete hoolduse ja kõrvaldamise eest ning hoolitsevad selle eest, et see toimub keskkonnahoidlikul viisil. Nad tagavad, et nende jäätmeid koguvad teenuseosutajad täidavad kohaldatavaid eeskirju.

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu määrus IV peatükk – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Elavhõbedajäätmete ladustamine ja kõrvaldamine

Muudatusettepanek

Elavhõbedajäätmete ladustamine ja kõrvaldamine **ja saastatud alad**

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 11 – lõik 1 – sissejuhatav osa

Komisjoni ettepanek

Ilma et see piiraks komisjoni otsuse 2000/532/EÜ⁴⁴ kohaldamist, käsitatakse **jäätmetena** järgmisi elavhõbeda kategooriaid, mis kuuluvad vastavalt direktiivile 2008/98/EÜ kõrvaldamisele viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist ega kahjusta keskkonda:

Muudatusettepanek

Jäätmetena käsitatakse järgmisi elavhõbeda kategooriaid, mis kuuluvad vastavalt direktiivile 2008/98/EÜ kõrvaldamisele viisil, mis ei sea ohtu inimeste tervist ega kahjusta keskkonda:

⁴⁴ **Komisjoni 3. mai 2000. aasta otsus 2000/532/EÜ, millega asendatakse otsus 94/3/EÜ (millega kehtestatakse jäätmeid käsitleva nõukogu direktiivi 75/442/EMÜ artikli 1 punkti a kohaselt jäätmete nimistu) ja nõukogu otsus 94/904/EÜ (millega kehtestatakse ohtlike jäätmeid käsitleva nõukogu direktiivi 91/689/EMÜ artikli 1 lõike 4 kohaselt ohtlike jäätmete**

nimistu) (EÜT L 226, 6.9.2000, lk 3).

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 12 – pealkiri

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Aruandmine suurallikatest pärinevate elavhõbedajäätmete kohta

Aruandmine elavhõbedajäätmete kohta

Selgitus

Aruandmise alus ei ole allika suurus, vaid heite suurus ja keskkonda laskmise ulatus. Hõlmatud peaks olema ka jäätmete ülekanne, samuti jäätmete ülekanne saastatud aladelt.

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 12 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1. Äriühing, kes tegutseb tööstussektoris, millele on osutatud artikli 11 punktides a, b või c, saadab iga aasta 31. maiks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele andmed igas käitises ladustatud elavhõbedajäätmete üldkoguse ja igasse ajutise või püsiva ladustamise kohta saadetud elavhõbedajäätmete **kogused**, samuti iga sellise **ladustamiskoha** asukoha ja kontaktandmed.

1. Äriühing, kes tegutseb tööstussektoris, millele on osutatud artikli 11 punktides a, b või c, saadab iga aasta 31. maiks asjaomase liikmesriigi pädevale asutusele andmed igas käitises ladustatud elavhõbedajäätmete üldkoguse ja **jäätmete elavhõbedasisalduse kohta ning** igasse ajutise **ladustamise kohta, muundamis- või tahkestamisrajatisse** või püsiva ladustamise kohta saadetud elavhõbedajäätmete **koguste kohta**, samuti iga sellise **rajatise** asukoha ja kontaktandmed.

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 12 – lõige 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

3 a. *Komisjon võtab 30. juuniks 2018 artikli 17 kohaselt vastu käesolevat määrust täiendavad delegeeritud õigusaktid, milles kehtestatakse jälgimisvahend, et registreerida saastatud aladelt ära veetud jäätmeid käsitlev teave. Kui elavhõbeda ja selle ühendite kogusisaldus toodetud jäätmetes ületab summaarselt 5 kg aastas, kasutab saastest puhastamisega tegelev ettevõtja või saastatud alade haldusasutus nimetatud jälgimisvahendit ja edastab igal aastal teabe elavhõbedajäätmete ja nende elavhõbedasisalduse kohta;*

Muudatusettepanek 72

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 12 a

Saastatud alad

1. *Hiljemalt ... [aasta jooksul alates käesoleva määruse jõustumisest] teevad liikmesriigid kindlaks oma territooriumil asuvad elavhõbeda või elavhõbedaihenditega saastatud alad, edastavad nende alade loetelu komisjonile ja teevad kindlaks saastamise iseloomu.*

2. *Komisjon võtab hiljemalt 30. juuniks 2018 kooskõlas artikliga 17 vastu käesolevat määrust täiendavad delegeeritud õigusaktid, millega kehtestatakse elavhõbeda või elavhõbedaihenditega saastatud alade keskkonnahoidliku haldamise ja tervendamise meetodid ning lähenemisviisid, mis hõlmavad järgmist:*

(a) avalikkuse kaasamine;

(b) inimeste tervisele ja keskkonnale avalduva riski hindamine;

(c) saastest puhastamise meetmed, võttes arvesse riikide erinevaid lähenemisviise saastest puhastamise valdkonnas;

(d) tulemuste hindamine.

3. Hiljemalt 1. jaanuariks 2020 võtavad liikmesriigid vastu ja esitavad komisjonile riiklikud strateegiad oma territooriumil kindlaks tehtud saastatud alade saastest puhastamiseks. Need strateegiad võib ühendada mitut ainet hõlmavateks riiklikeks saastest puhastamise strateegiateks.

4. Hiljemalt ... [18 kuud pärast käesoleva määruse jõustumist] kehtestab komisjon elavhõbeda või elavhõbedaühenditega saastatud alade loendi ja 1. juuniks 2021 lisatakse sellele ka riiklikud strateegiad. See teave tehakse avalikult kättesaadavaks, kaasa arvatud internetis. Komisjon jälgib siseriiklike jõustamiskavade rakendamist.

Muudatusettepanek 73

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige -1 (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1. Elavhõbedajätmed kõrvaldatakse Baseli konventsiooni tehniliste suuniste kohaselt keskkonnahoidlikul viisil ja järgmistel tingimustel:

(a) enne kõrvaldamist muundatakse elavhõbe parimat olemasolevat tehnoloogiat kasutades elavhõbesulfiidiks ja tahkestatakse ning

(b) elavhõbedajätmed ladustatakse litsentseeritud soolakaevanduses, mis on kohandatud elavhõbeda kõrvaldamiseks, või sügaval maa all asuvas kaljukihistus, mis on sobivaks tunnistatud ja tagab

ohutustaseme, mis on soolakaevanduse ohutustasemega samaväärne või sellest kõrgem. Elavhõbedajäätmed jaotatakse partiideks ja paigutatakse ladustamiskambrisse, mis pitseeritakse ja mida ei hoita avatuna rohkem kui kuus kuud; või

(c) elavhõbedajäätmed ladustatakse litsentseeritud maapealses või maa-aluses hoidlas, mis on elavhõbeda püsivaks kõrvaldamiseks ette nähtud ja vastavalt varustatud ja tagab ohutustaseme, mis on soolakaevanduse ohutustasemega samaväärne või sellest kõrgem; ja

(d) direktiivi 1999/31/EÜ^{1a} I lisa 8. jao esimeses, kolmandas, viiendas ja kuuendas taandes ja II lisas sätestatud erinõudeid elavhõbedajäätmete ajutiseks ladustamiseks kohaldatakse ka tahkestatud elavhõbesulfidi alalise ladustamise hoidlates; ja

(e) direktiivi 1999/31/EÜ^{1a} I lisa 8. jaotise teises ja neljandas taandes ning III lisa 6. jaos sätestatud erinõudeid elavhõbedajäätmete ajutiseks ladustamiseks kohaldatakse tahkestatud elavhõbesulfidi alalise ladustamise hoidlates, kui direktiivi rakendamise eest vastutavad liikmesriikide pädevad asutused seda asjakohaseks peavad.

^{1a} Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta (EÜT L 182, 16.7.1999, lk 1).

Muudatusettepanek 74

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige -1 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

-1 a. 31. detsembriks 2018 koostab komisjon aruande, kus hinnatakse

elavhõbeda alalise ladustamise eri alternatiivide ohutust, kaasa arvatud maapealne, pinnaalune ja maa-alune ladustamine. Aruandes võetakse arvesse kõigi variantide riske ja kasulikkust. Aruande järelduste põhjal teeb komisjon kindlaks ja esitab elavhõbedajäätmete alalise ladustamise kriteeriumid. 31. detsembriks 2019 esitab komisjon vajaduse korral seadusandlikud ettepanekud nende kriteeriumide lisamiseks direktiivi 1999/31/EÜ lisadesse ja käesoleva määruse muutmiseks.

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõige 1

Komisjoni ettepanek

1. Erandina direktiivi 1999/31/EÜ artikli 5 lõike 3 punktist a võib elavhõbedat sisaldavaid jäätmeid ladustada **ühel järgmistest viisidest:**

(a) *ajutine ladustamine rohkem kui üheks aastaks või püsiladustamine soolakaevanduses, mis on kohandatud elavhõbeda kõrvaldamiseks, või sügaval maa all asuvas kaljukihistus, mis tagab ohutustaseme, mis on samaväärne soolakaevanduse ohutustasemega;*

(b) *ajutine ladustamine maapealses rajatises, mis on ette nähtud ja varustatud metallilise elavhõbeda ajutiseks ladustamiseks.*

Muudatusettepanek

1. Erandina direktiivi 1999/31/EÜ **lõikest -I ja** artikli 5 lõike 3 punktist a võib elavhõbedat sisaldavaid jäätmeid **enne elavhõbesulfiidiks muundamist ja tahkestamist ajutiselt** ladustada **vedelas olekus kuni kolme aasta jooksul pärast jäätmete teket, kooskõlas nimetatud direktiivi I, II ja III lisas elavhõbedajäätmete ajutise ladustamise kohta sätestatud erinõuetega, tingimusel, et selline ladustamine:**

(a) *toimub ainult litsentseeritud maapealsetes hoidlates, mis on ette nähtud ja varustatud elavhõbeda ajutiseks ladustamiseks, kas elavhõbedat viimasena kasutanud rajatise läheduses või ettevõtja läheduses, kes elavhõbedajäätmed elavhõbesulfiidiks muundab ja tahkestab, ja*

(b) *toimub elavhõbedajäätmete elavhõbesulfiidiks muundamise, tahkestamise ja alalise ladustamise kava alusel, mis hõlmab ka ajakava.*

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 13 – lõige 2

Komisjoni ettepanek

2. *Direktiivi 1999/31/EÜ I, II ja III lisa kohaseid erinõudeid elavhõbedajäätmete ajutiseks ladustamiseks kohaldatakse käesoleva artikli lõike 1 punktis a osutatud alalisele hoidlale järgmistel tingimustel, mis on esitatud kõnealuse direktiivi järgmistes lisades:*

(a) *direktiivi 1999/31/EÜ I lisa punkti 8 (esimene, kolmas ja viies taane) ja II lisa;*

(b) *direktiivi 1999/31/EÜ I lisa punkti 8 (teine, neljas ja kuues taane) ja III lisa punkti 6 kohaldatakse üksnes siis, kui kõnealuse direktiivi rakendamise eest vastutav liikmesriigi pädev asutus peab seda vajalikuks.*

Muudatusettepanek

2. *Ajutise ladustamise või elavhõbesulfiidiks muundamise ja tahkestamisega tegelevate rajatiste käitajad peavad direktiivi 2008/98/EÜ artiklis 35 nõutud arvestusepidamise raames registrit, mis sisaldab järgmist teavet:*

(a) *iga saadud elavhõbedajäätmete saadetise kohta:*

(i) *saadud elavhõbedajäätmete päritolu ja kogus,*

(ii) *ajutiselt ladustatud jäätmete tarnija ja omaniku nimi ja kontaktandmed.*

(b) *iga rajatisest välja saadetava elavhõbedajäätmete saadetise kohta:*

(i) *elavhõbesulfiidiks muundatud ja tahkestatud elavhõbedajäätmete kogus ja elavhõbedasisaldus;*

(ii) *elavhõbesulfiidiks muundatud ja tahkestatud elavhõbedajäätmete sihtkoht ja kavandatud kõrvaldamistegevus;*

(iii) *lõikes 2 a osutatud tõend, mille esitab elavhõbesulfiidiks muundatud ja tahkestatud elavhõbedajäätmete alalise kõrvaldamisega tegelev ettevõtja;*

(c) *iga ajutise ladustamise hoidlast välja saadetava elavhõbedajäätmete saadetise kohta:*

(i) *elavhõbedajäätmete kogus ja elavhõbedasisaldus;*

- (ii) *elavhõbedajäätmete sihtkoht ja kavandatud kõrvaldamistegevus;*
- (iii) *elavhõbedajäätmete ajutise ladustamisega tegeleva ettevõtja esitatud tõend;*
- (d) *hoidlas iga kuu lõpul ladustatud elavhõbedajäätmete kogus.*

Rajatise käitaja edastab registri iga aasta 31. jaanuariks asjaomase liikmesrüügi määratud asutusele.

Muudatusettepanek 77

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 a. Kui kõrvaldamistegevus on lõpule viidud, väljastavad elavhõbedajäätmete alalise kõrvaldamise eest vastutavate rajatiste käitajad tõendi, millega kinnitatakse, et kogu elavhõbedajäätmete saadeti on alaliselt kõrvaldatud kooskõlas käesolevas määruses ja direktiivis 1999/31/EÜ sätestatud elavhõbedajäätmete alalise kõrvaldamise erinõuetega. Tõend sisaldab teavet kõrvaldamiskoha kohta.

Muudatusettepanek 78

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 13 – lõige 2 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 b. Elavhõbedajäätmete mis tahes põletamine või koospõletus on keelatud.

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 13 – lõige 2 c (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 c. *Liikmesriigid, kus muundamistehnoloogiat pakkuvad ettevõtted on asutatud, edendavad vedelate elavhõbedajäätmete elavhõbesulfiidiks muundamise kasutamist kolmandates riikides.*

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 13 – lõige 2 d (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 d. *Hiljemalt 1. jaanuariks 2019 töötab komisjon välja töövahendi, mille abil tagada elavhõbeda jälgitavus kogu ahelas ja mis hõlmab kõiki osalisi kooskõlas käesoleva määruse ja kohaldatava liidu õigusega.*

Töövahendi abil registreeritakse elavhõbedajäätmete saabumine ja edasisaatmine iga ahela osalise, eelkõige jäätmetekitajate, jäätmekogumissettevõtete, ajutise ladustamise ettevõtete, muundamisrajatiste käitajate ja alalise kõrvaldamise ettevõtete kohta. Vahendi abil registreeritakse ahela kõigis etappides iga füüsilise või juriidilise isiku valduses olev elavhõbedajäätmete kogus.

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 13 – lõige 2 e (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

2 e. *Komisjon teatab Euroopa Parlamendile ja nõukogule enne 1. jaanuari 2019, kas elavhõbedajäätmete ajutise ladustamise kohta lõikes 1*

sätetatud ajavahemikku on vaja muuta. Vajaduse korral lisab komisjon sellele aruandele seadusandliku ettepaneku.

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 13 – lõik 1

Komisjoni ettepanek

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse **sätete** rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende **kohaldamise** tagamiseks. **Ettenähtud** karistused **peavad olema** tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist sätetest komisjonile hiljemalt [xxx] ja annavad viivitamata **teada nende** edaspidistest muudatustest.

Muudatusettepanek

Liikmesriigid kehtestavad eeskirjad karistuste kohta, mida kohaldatakse käesoleva määruse rikkumise korral, ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende **rakendamise** tagamiseks. **Kehtestatud** karistused **on** tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad. Liikmesriigid teatavad neist sätetest **ja meetmetest** komisjonile hiljemalt **käesoleva direktiivi ülevõtmise kuupäevaks** ja annavad viivitamata **teada nende** edaspidistest muudatustest.

Selgitus

Keskkonnakuriteod on tõsine ja kasvav probleem, millega tuleb tegelda Euroopa tasandil. Väga sageli on keskkonnakuritegudel piiriülene mõõde. ELis hõlmab keskkonnakuriteo mõiste kuritegusid, millega rikutakse keskkonnateemalisi õigusakte ja tekitatakse keskkonnale ja inimeste tervisele märkimisväärset kahju või seatakse need ohtu. Tuntuimad keskkonnakuritegude valdkonnad on ainete ebaseaduslik laskmine või heide õhku, vette või pinnasesse või kaadamine. Konkreetsete keskkonnakuritegude eest määratavate karistuste aste on liikmesriigiti väga erinev, samuti erineb see eri direktiivides ja määrustes.

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) teave, mis on vajalik liidule ja liikmesriigile **Minamata konventsiooni artikli** 21 kohaselt kehtestatud aruandekohustuse täitmiseks;

Muudatusettepanek

(b) teave, mis on vajalik liidule ja liikmesriigile **konventsiooni artiklite 8, 9 ja 21** kohaselt kehtestatud aruandekohustuse täitmiseks;

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 – lõige 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek

(c) kokkuvõtte artikli 12 kohaselt kogutud teabest;

Muudatusettepanek

(c) kokkuvõtte artikli 12 **ja artikli 13 lõike 2** kohaselt kogutud teabest;

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek

(d) selliste oma territooriumil asuvate *üksikute elavhõbedavarude* loend, milles on üle 50 tonni elavhõbedat, *ning kui liikmesriigile on nendest teatatud, siis sellised* elavhõbeda *allikad, millest aasta jooksul tekib üle 10 tonni elavhõbedat.*

Muudatusettepanek

(d) selliste oma territooriumil asuvate *elavhõbeda-, elavhõbedaühendite või elavhõbedajäätmete varude ja alade* loend, kus on kokku üle 50 tonni elavhõbedat, *samuti igal alal asuva* elavhõbeda, *elavhõbedaühendite ja elavhõbedajäätmete kogus;*

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 – lõige 1 – punkt d a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(d a) *selliste elavhõbeda allikate loend, millest aasta jooksul tekib üle 10 tonni elavhõbedat.*

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

1 a. *Lükkmesriigid annavad liidu avaliku registri kaudu komisjonile teavet kõrvaldatud elavhõbedajäätmete koguste*

ja asukoha kohta ning esitavad kinnituse, et need on käideldud keskkonnahoidlikult.

Liikmesriik registreerib samuti elavhõbeda liikumise selle liikmesriigi tööstusrajatiste vahel ning teatab sellest komisjonile.

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 – lõige 2 – lõik 3

Komisjoni ettepanek

Komisjon võtab rakendusaktidega vastu otsused, millega ta *näeb ette* küsimustike näidisvormi *ja teeb* liikmesriikidele kättesaadavaks *elektroonilise aruandlusvahendi*.

Muudatusettepanek

Komisjon võtab rakendusaktidega vastu otsused, millega ta *kehtestab* küsimustike näidisvormi, *et teha* liikmesriikidele kättesaadavaks *elektrooniline aruandlusvahend*.

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu määrus Artikkel 15 a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 15 a

Komisjoni aruanne ja läbivaatamine

Komisjon hindab käesoleva määruse ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/75/EL^{1a} vastavusse viimist konventsiooni artiklitega 8 ja 9 ning konventsiooni sätetega, mis on seotud parimate kättesaadavate tehnikate ja parimate keskkonnatavade kasutamisega, mille abil kontrollitakse elavhõbeda vabanemist asjaomastest elavhõbedaallikatest, näiteks parimate kättesaadavate tehnikate läbivaadatud viitedokumentid.

See hinnang edastatakse Euroopa Parlamendile ja nõukogule hiljemalt üks kuu enne esimest konventsiooniosaliste konverentsi ja hiljemalt 7. jaanuaril 2019,

kooskõlas direktiivi 2010/75/EL artikli 73 lõikega 1.

Ühe aasta jooksul pärast esimest konventsiooniosaliste konverentsi hindab komisjon uuesti, kas liidu õigusaktid on esimesel konventsiooniosaliste konverentsil vastu võetud sätetega vastavusse viidud, kooskõlas konventsiooni artiklitega 8 ja 9 ning parimate kättesaadavate tehnikate asjaomaste läbivaadatud viitedokumentidega.

Komisjon annab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aru nende hindamiste tulemustest ja vajaduse korral lisab neile seadusandliku ettepaneku.

Komisjon vaatab käesoleva määruse läbi hiljemalt 31. detsembriks 2025, võttes muu hulgas arvesse konventsiooniga seotud muutusi ja käesoleva määruse rakendamist. Vajaduse korral kaasneb läbivaatamisega seadusandliku ettepaneku esitamine käesoleva määruse muutmiseks. Läbivaatamise käigus kaalutakse võimalust lisada meetmed elavhõbeda kasutamise vähendamiseks tööstustegevuses ja elavhõbeda kasutamise järkjärguliseks lõpetamiseks võimalikult kiiresti ja igal juhul kümne aasta möödumisel konventsiooni jõustumisest.

^{1a} Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (saastuse kompleksne vältimine ja kontroll) (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

Muudatusettepanek 90

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 b (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Artikkel 15 b

Krematooriumid

1. juuliks 2018 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule krematooriumide elavhõbedaheidet käsitleva aruande, millele lisab vajaduse korral seadusandliku ettepaneku sellise heite olulise vähendamise kohta.

Selgitus

Krematooriumid on oluline elavhõbedaheite allikas. Komisjon peaks olukorda hindama ja esitama seadusandliku ettepaneku sellise heite oluliseks vähendamiseks 1. juuliks 2018.

Muudatusettepanek 91

**Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 20 – lõik 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Seda kohaldatakse alates **1. jaanuarist 2018.**

Seda kohaldatakse alates **selle jõustumise kuupäevast.**

Selgitus

Liikmesriikide uued kohustused, mis tulenevad käesolevast määrusest, on väga piiratud, ja järkjärguliseks kasutuseks kõrvaldamiseks määratakse alati realistlik tähtaeg. Ei ole põhjust kehtestada jõustumiskuupäevast erinevat kohaldamiskuupäeva.

Muudatusettepanek 92

**Ettepanek võtta vastu määrus
I lisa – punkt 1**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Elavhõbedaühendid:

Elavhõbedaühendid:

Elavhõbe(I)kloriid (Hg₂Cl₂, CASi nr 10112-91-1)

Elavhõbe(I)kloriid (Hg₂Cl₂, CASi nr 10112-91-1)

Elavhõbe(II)oksiid (HgO, CASi nr 21908-53-2)

Elavhõbe(II)oksiid (HgO, CASi nr 21908-53-2)

Kinaverimaak

Kinaverimaak

Elavhõbe(II)nitraat (Hg(NO₃)₂, CASi nr 10045-94-0)

Elavhõbesulfiid (HgS, CASi nr 1344-48-5)

Elavhõbe(II)sulfaat (HgSO₄, CASi nr 7783-35-9)

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu määrus II lisa – A osa

Komisjoni ettepanek

<i>Elavhõbedat sisaldavad tooted</i>
<i>1. Patareid, v.a tsinkhõbeoksiid-nööpelemendid, mille elavhõbedasisaldus on < 2%, ja tsinkõhk-nööpelemendid, mille elavhõbedasisaldus on < 2%.</i>
<i>2. Lülitid ja releed, v.a väga suure täpsusega mahtuvuse ja kao mõõtmissillad ning kõrgsageduslikud raadiosageduslülitid ja -releed seire- ja juhtimisseadmetes, mille elavhõbedasisaldus on kuni 20 mg silla, lüliti või relee kohta.</i>
<i>3. Üldotstarbelised kompaktluminofoorlambid (CFLs), mille võimsus on ≤ 30 W ja elavhõbedasisaldus üle 5 mg ühe valguselemendi kohta.</i>
<i>4. Järgmised üldotstarbelised sirged luminofoorlambid (LFLs):</i> <i>(a) kolme luminofooriga, võimsusega < 60 W, elavhõbedasisaldusega üle 5 mg lambi kohta;</i> <i>(b) halofosfaatluminofooriga, võimsusega ≤ 40 W, elavhõbedasisaldusega üle 10 mg lambi kohta.</i>
<i>5. Üldotstarbelised kõrgrõhuelavhõbelambid (HPMV).</i>
<i>6. Järgmised elavhõbedat sisaldavad külmkatoodiga luminofoorlambid (CCFL) ja välise elektroodiga luminofoorlambid (EEFL) elektroonsete kuvarite jaoks:</i> <i>a) lühikesed (≤ 500 mm), elavhõbedasisaldusega üle 3,5 mg lambi kohta;</i> <i>b) keskmise pikkusega (> 500 mm ja ≤ 1 500 mm), elavhõbedasisaldusega üle 5 mg lambi kohta;</i> <i>c) pikad (> 1 500 mm), elavhõbedasisaldusega üle 13 mg lambi kohta.</i>

7.	Kosmeetikatooted, mis sisaldavad elavhõbedat või selle ühendeid, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1223/2009 V lisa kirjes 17 loetletud erijuhud ¹ .
8.	Pestitsiidid, biotsiidid ja paikse kasutusega antiseptikud.
9.	Järgmised mitteelektronilised mõõteriistad, mille puhul ei ole sobivat elavhõbedavaba alternatiivi:
a)	baromeetrid;
b)	hügromeetrid;
c)	manomeetrid;
d)	termomeetrid;
e)	sfügmomanomeetrid.
Käesolev kirje ei hõlma järgmisi mõõteseadmeid:	
(a)	mitteelektronilised mõõteriistad, mis on paigaldatud suurtesse seadmetesse või seadmetesse, mida kasutatakse väga täpseks mõõtmiseks;
(b)	mõõteseadmed, mis olid 3. oktoobril 2007 üle 50 aasta vanad;
(c)	mõõtmeseadmed, mis on ette nähtud eksponeerimiseks avalikel näitustel kultuurilisel ja ajaloolisel eesmärgil.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59).

Muudatusettepanek

<i>Elavhõbedat sisaldavad tooted</i>	<i>Kuupäev, millest alates elavhõbedat sisaldavate toodete eksport, import ja tootmine on keelatud</i>
1. Patareid või akud, olenemata sellest, kas need on seadmetesse sisse ehitatud või mitte, mis sisaldavad elavhõbedat rohkem kui 0,0005 % massist.	31. detsember 2020
2. Elektri- ja elektroonilised seadmed, kaasa arvatud lambid, lülitid ja releed, mis ületavad asjaomaseid elavhõbedade piirväärtusi, mis on kehtestatud Euroopa Parlamendi ja	31. detsember 2020

<i>nõukogu direktiivi 2011/65/EL^{0a} II, III ja IV lisa.</i>	
<i>välja jäetud</i>	
<i>välja jäetud</i>	
<i>välja jäetud</i>	
<i>välja jäetud</i>	
7. Kosmeetikatooted, mis sisaldavad elavhõbedat või selle ühendeid, välja arvatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1223/2009 V lisa kirjes 17 loetletud erijuhud ¹ .	31. detsember 2020
8. Pestitsiidid, biotsiidid ja paikse kasutusega antiseptikud.	31. detsember 2020
9. Järgmised mitteelektronilised mõõteriistad: a) baromeetrid; b) hügromeetrid; c) manomeetrid; d) termomeetrid <i>ja muud mitteelektrilised termomeetrid</i> ; e) sfügmomanomeetrid; <i>e a) koos pletüsmograafidega kasutatavad tensoandurid</i> ; <i>e b) elavhõbepüknomeetrid</i> ; <i>e c) elavhõbedaga mõõteseadmed pehmenemispunkti kindlaksmääramiseks.</i>	31. detsember 2020
Käesolev kirje ei hõlma järgmisi mõõteseadmeid:	
(a) mitteelektronilised mõõteriistad, mis on paigaldatud suurtesse seadmetesse või seadmetesse, mida kasutatakse väga täpseks mõõtmiseks, <i>kui sobivat elavhõbedavaba</i>	

<i>alternatiivi ei ole;</i>
(b) mõõteseadmed, mis olid 3. oktoobril 2007 üle 50 aasta vanad;
(c) mõõtmeseadmed, mis on ette nähtud eksponeerimiseks avalikel näitustel kultuurilisel ja ajaloolisel eesmärgil.

Muudatusettepanek94

Ettepanek võtta vastu määrus III lisa – I osa – punkt a

Komisjoni ettepanek

(a) alates 1. jaanuarist **2019**:
atseetaldehüüdi tootmine

Muudatusettepanek

(a) alates 1. jaanuarist **2018**: *kui elavhõbedat kasutatakse katalüsaatorina,*

Muudatusettepanek95

Ettepanek võtta vastu määrus III lisa – I osa – punkt b

Komisjoni ettepanek

(b) *alates 1. jaanuarist 2019*:
vinüülkloriidi monomeeri tootmine

Muudatusettepanek

(b) *nelja aasta möödumisel käesoleva määruse jõustumise kuupäevast, kui elavhõbedat kasutatakse elektroodina.*

Muudatusettepanek96

Ettepanek võtta vastu määrus III lisa – I osa – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b a) Erandina I osa punktist a on vinüülkloriidi tootmine lubatud kolme aasta jooksul alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

Muudatusettepanek97

Ettepanek võtta vastu määrus III lisa – I osa – punkt b b (uus)

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b b) Erandina I osa punktist b on kaaliummetülaadi tootmine lubatud nelja aasta jooksul alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev].

Komisjonil on artikli 17 kohaselt õigus võtta vastu delegeeritud õigusaktid käesoleva määruse muutmiseks, et pikendada erandi kehtivusaega maksimaalselt 10 aastani alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev], tingimusel, et sobivat alternatiivset tehnikat ei ole.

Muudatusettepanek98

**Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – I osa – punkt b c (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b c) erandina I osa punktist a alates 10. oktoobrist 2017: poliüuretaani tootmine elavhõbedat sisaldavate katalüsaatorite abil.

Muudatusettepanek99

**Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – I osa – punkt b d (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(b d) erandina I osa punktist b alates 11. detsembrist 2017: kloorleeliste tootmine, kus elavhõbedat kasutatakse elektroodina.

Muudatusettepanek100

**Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – II osa – sissejuhatav osa**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

Naatrium- või kaaliummetülaadi või -
etülaadi tootmine toimub vastavalt

Naatrium- või kaaliummetülaadi või -
etülaadi tootmine toimub vastavalt **I osa**

järgmistele nõuetele:

punktile b ja järgmistele nõuetele:

Muudatusettepanek 101

**Ettepanek võtta vastu määrus
III lisa – II osa – taane 2 a (uus)**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

– *toetatakse elavhõbedavabade
protsesside alast teadus- ja
arendustegevust; ja*

Muudatusettepanek 102

**Ettepanek võtta vastu määrus
IV lisa – punkt a**

Komisjoni ettepanek

Muudatusettepanek

(a) riigi eesmärgid ja vähendamise
sihttasemed;

(a) riigi eesmärgid ja vähendamise
sihttasemed, *millega tagatakse elavhõbeda
ja elavhõbedajäätmete kasutamise täielik
lõpetamine;*

SELETUSKIRI

Elavhõbe on üks maailma kümnest peamisest saasteainest

Teaduslik tõendusmaterjal tõendab vaieldamatult elavhõbeda ägedat mürgisust ning see on element, mida ei saa hävitada ja mis ei kao. Selle äärmiselt kahjustava tervise mõju tõttu on elavhõbe üks maailma kümnest kõige kahjulikumast saasteainest.

Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) kohaselt ei ole elavhõbeda puhul ühtegi ohutut piirmäära. Seetõttu on elavhõbeda heide probleem, mis nõuab ambitsioonikat ja kindlat reageerimist. Isegi valitsuste võetavate rangete meetmete puhul kuluks elavhõbeda bioakumuleerivate omaduste tõttu aastakümneid, et vähendada elavhõbedasaastet maailma keskkonnas.

Alates tööstusrevolutsioonist on inimeste saastamistegevuse tulemusena elavhõbeda hulk maailma mitme ookeani pinna lähedal kolmekordistunud. Inimestele ja mereelule mürgine elavhõbe koguneb meie kehasse aja jooksul, kui puutume kokku selle allikatega. Elavhõbedaheidete, millel ei ole maitset ega lõhna, saastab vett ja koguneb kaladesse.

Elavhõbe võib laialt hajuda üle maailma, kui see heidetakse vette ja õhku, seega võivad isegi tööstusallikatest kaugel asuvad planeedi osad saada kiiresti kahjustada mürgise materjali kõrgemate tasemetega tõttu.

Kokkupuude elavhõbedaga on levinud terviseprobleem

Kokkupuude elavhõbedaga on levinud terviseprobleem ja sellel võib olla mürgine mõju närvi- ja immuunsüsteemile, seedeelundkonnale ning kopsudele, neerudele, nahale ja silmadele. Närvisüsteemi võib mõjutada isegi väike kogus elavhõbedat. Viimase 20 aasta jooksul on elavhõbe määratud kindlaks keskkonnaohuna, mida seostatakse Alzheimeri tõve, hulgiskleroosi ning neeru- ja ajukahjustustega.

Elavhõbe võib keskkonnas muutuda keerukamaks ja kahjulikumaks ühendiks, mida nimetatakse metüülelavhõbedaks. Euroopa Toiduohutusameti teaduskomitee esitas oma 2015. aasta arvamuses¹ hinnangu, kui mitu portsjonit kala/meretoitu nädalas tuleks tarbida, et jõuda metüülelavhõbeda lubatud nädaladoosini (TWI), milleks on kehtestatud 1,3 µg kehakaalu kg kohta nädalas. Alla 100 g teatatud portsjonite tuginevate arvutuste tulemusena jõudis Euroopa Toiduohutusamet järeldusele, et kõige väiksema arvu portsjonite puhul lubatud nädaladoosi ületavad vanuserühmad olid kuni kümneaastased lapsed ning teiste laste, noorukite, lapseoote eas naiste, täiskasvanute ja eakate puhul jõuti üksikutel juhtudel lubatud nädaladoosini pärast vähem kui ühe portsjoni või selle läheduses koguse tarbimist nädalas. Teisel pool Atlandi ookeani – Ameerika Ühendriikides – ei olnud Ameerika Ühendriikide eeskirjade kohaselt kuus rohkem kui ühe toidukorra (170 g) ajal tarbimiseks ohutud 84 % kaladest, millest proovid võeti. Samuti leiti rohkem kui 82 % uuritud inimeste puhul, et nende keha sisaldas praeguseid tervishoiu soovituslikke tasemeid ületavas koguses elavhõbedat.

¹ EFSA Journal 2015; 13(1):3982.

Maailma Terviseorganisatsioon ja Euroopa Komisjon ei soovitaks kaubanduslikult müüa üle 13 % kogu maailma kaladest, millest proovid võeti.¹

Metüülelavhõbe läbib nii platsentaarbarjääri kui ka vere-aju barjääri ning seega võib see pidurdada laste vaimset arengut isegi enne sündi. Kuna aju areng jätkub ka pärast sündi, siis tuleks maimikuid ja lubatud nädaladoosi ületavas koguses regulaarselt metüülelavhõbedaga kokku puutuvaid lapsi samuti käsitada metüülelavhõbede neurotoksilise mõju riski alla kuuluvana.

Minamata elavhõbedakonventsioon ja ELi seisukoht

Seetõttu on ilmne, kui kiireloomuline on vajadus ratifitseerida õiguslikult siduv Minamata elavhõbedakonventsioon, mis reguleerib varustust, kauplemist ja aine kasutamist ning läheb isegi kaugemale. Kõnealusel lepingust tulenevate tingimuste kohaselt julgustatakse valitsusi võtma meetmeid, et hallata elavhõbedaga kokkupuutumisest tulenevat mõju tervisele.

Minamata protsessi raames tehtava rahvusvahelise koostöö üldine eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja ülemaailmset keskkonda elavhõbede ja selle ühendite keskkonda laskmise eest, vähendades ülemaailmset inimeste põhjustatud elavhõbede ja selle ühendite laskmist õhku, vette ja pinnasesse ning lõppkokkuvõttes kõrvaldades need.

ELi määrus 1102/2008 sillutas tee selle rahvusvahelise lepinguni ja praegune muutmismäärus peaks seda jätkama. EL kuulub arenenud riikidest osalejate hulka ning seega ei tohiks raportööri kohaselt ELi ja selle liikmesriikide võetavad meetmed piirduda Minamata elavhõbedakonventsiooni kohustuste kohaldamisega kõigile selle allkirjastanud riikidele. EL on mitmel juhul juba võtnud konventsiooniga seotud kohustused üle ELi õigusesse; see on üks piirkondadest, kus on olemas alternatiivsed tehnoloogiad ning ELi õigusaktide kohaselt tuleks kohaldada parimaid võimalikke tehnikaid erinevates protsessides. EL on samuti palju rohkem privilegeeritud olukorras heade tavade, tehnoloogia, oskusteabe, elavhõbedavabade toodete ja eelkõige selle sõnumi eksportimiseks, et elavhõbe on inimestele, loomadele ja keskkonnale kahjulik.

Võimalikud alternatiivsed lahendused elavhõbedaga ulatusliku kokkupuute piiramiseks

Elavhõbedat kasutatakse eelkõige kontrolliseadmetes, toodetes, tööstusprotsessides, suuõõne tervishoius hambaamalgaamina ning käsitöönduslikus ja väiksemahulises kullakaevandamises (ASGM). Elavhõbedat võidakse toota jäätmematerjalide ringlussevõtu raames. Vahel toodetakse seda teisese tootena muu materjali, näiteks tsingi või tina tootmise käigus või see esineb väetistes saasteainena. Peale selle (aga mitte vähem olulisena) võib elavhõbe keskkonda sattuda või selle heide õhku vabaneda saastatud aladelt, mis ei ole enam kasutusel, aga mis on jätkuvalt märkimisväärsed saasteallikad, kui neid ei ole saastatusest puhastatud.

Alates ELi määruse 1102/2008 jõustumisest on iga-aastane nõudlus elavhõbede järele ELis vähenenud, aga see on jätkuvalt hinnanguliselt ligikaudu 400 tonni. Võttes arvesse elavhõbede bioakumuleeruvaid omadusi, asjaolu, et elavhõbedaga seoses ei ole ohutuid piirmäärasid, et elavhõbede ülemaailmne kasutamine on samuti jätkuvalt suur, jäädes ligikaudu 3 600 tonni juurde aastas, ning et saastatus ei tunne piire, on kindlasti ruumi

¹ Global Mercury Hotspots, Study by the Biodiversity Research Institute and IPEN (Ülemaailmsed elavhõbede kuumpunktid, bioloogilise mitmekesisuse uurimisinstituudi ja IPENi uuring); jaanuar 2013.

olukorra parandamiseks.

Selles kontekstis tegi raportöör oma ettepanekud, lootes, et Euroopa Parlament annaks komisjonile suurema volituse täiendavateks ja ambitsioonikamateks meetmeteks tulevaste rahvusvaheliste läbirääkimiste raames.

Seda tausta arvesse võttes on raportöör seisukohal, et on väga oluline, et EL võtaks kindlaid meetmeid, ning seega pakub ta oma muudatusettepanekutega välja järgmise:

- A) laiendada elavhõbeda ekspordikeelu ulatust, lisades kõik Minamata elavhõbedakonventsioonis nimetatud tooted ning keelates niisuguste elavhõbedat sisaldavate toodete ekspordi, mille turustamist ELis ei lubata. Konventsiooni sisuga on vastuolus, et EL ekspordib tooteid, mida ELis ei lubata, riikidesse, millel ei ole oma jäätmete käitlemiseks vajalikku tehnoloogiat ega suutlikkust. Hiljuti ELi standardid ja piirmäärad vastu võtnud India ja Hiina juhtumid näitavad, milline osa võib ELil olla;
- B) kõrvaldada elavhõbe hambaravis järk-järgult kasutuselt, keelates esialgu selle kasutamise rasedatest naistest ja lastest patsientide puhul, ning pärast järkjärgulise kasutuselt kõrvaldamise perioodi tuleks hambaamalgaami lubada ainult konkreetsetel, väga piiratud juhtudel;
- C) keelata elavhõbeda tööstuslik kasutamine katalüsaatorite või elektroodidena, eelkõige kuna saadaval on elavhõbedavabad tehnoloogiad, mida kasutatakse ELis ja maailma teistes piirkondades. Nende kasutamine annaks tööstusele stiimuli innovatsiooniks ja oleks pikas perspektiivis teistele riikidele eeskujuks;
- D) kohustada liikmesriike kindlaks määrama ja puhastama kõik elavhõbedasaastega alad. On määrava tähtsusega, et kõik saastatud alad määratakse kõigepealt kindlaks ja nendega tegeletakse keskkonnahoidlikult, et lõpetada looduse, taimestiku ja loomastiku ning sellega kokku puutuvate elanike saastamine, mis juba sageli kannatavad kõnealuse tööstuse sulgemise majanduslike tagajärgede all;
- E) innustada ELi tugevdama elavhõbedajäätmete keskkonnahoidliku käitlemise eeskirju. Euroopal on tehnoloogia, et käidelda elavhõbedat siiani teadaoleval parimal võimalikul ja vähim riskantsel viisil, s.o tahkeks muutmise teel. Tehnoloogia, mis võimaldab tahkeks muutmise tehnoloogial liikuda tehases tehasesse ja elavhõbeda allikatesse, jõuab eeldatavasti peagi turule. Vedelat elavhõbedat ei transpordita enam pikki vahemaid, piirates sel moel kõiki võimalikke riske, näiteks keskkonnale, töötajatele, seoses elavhõbeda jõudmisega mustale turule, seoses mis tahes võimalike õnnetustega jne. EL tagab rangete jäätmekäitluse nõuete abil võimalikult kiiresti, et elavhõbe ei jõua uuesti turule ega saasta keskkonda iga väikese õnnetuse korral. Samal ajal julgustab see innovatsiooni ELis ning teadmussiiret kolmandatesse riikidesse, kus on vähem eeliseid seoses tehnoloogilise innovatsiooniga;
- F) keelata mis tahes uued elavhõbeda tootmisprotsessid ja uued elavhõbedat sisaldavad tooted tagasiulatuvalt, et mitte tekitada lünkasid toodete puhul ja protsessides, mida ei olnud Minamata elavhõbedakonventsiooni läbirääkimiste ja komisjoni ettepaneku ajal olemas ning mida seetõttu ei reguleeritud;
- G) luua terviklik elavhõbeda jälgimis- ja aruandlussüsteem, kuna praegune aruandluskohustus hõlmab ainult väga suuri väärtusi ja ei hõlma jäätmete ülekandeid, mis põhjustaks suure puuduvate andmete lünga, kui kloorleeliste tööstuse elavhõbeda tootmine lõpetatakse;
- H) julgustada ja rakendada ELi tasandil kõigi alternatiivsete elavhõbedavabade toodete ning protsesside ja jäätmekäitluse jaoks parimate võimalike tehnikate kasutamist;
- I) innustada liikmesriike ja komisjoni võtma vajalikke meetmeid, et suurendada

avalikkuse teadlikkust ja läbipaistvust seoses elavhõbeda kasutamise, ülekannete ja keskkonda laskmisega.

Maailm vajab, et Euroopal oleks jätkuvalt juhtiv roll Minamata protsessis, kasutades täielikult elavhõbedakonventsiooni kogu potentsiaali ja austades täielikult varem olemasolevate elavhõbedat käsitlevate ELi õigusaktide raames kehtivaid varasemaid kohustusi. Raportöör on seisukohal, et mis tahes minimalistlik lähenemisviis Minamata elavhõbedakonventsiooni suhtes töötaks eesmärgile ning avalikele huvidele vastu. Raportöör soovib, et Euroopa Parlament seisaks kõigile kodanikele tervislikuma keskkonna, ohutuma toidu ja parema tervise tagamise eest.

ÕIGUSKOMISJONI ARVAMUS ÕIGUSLIKU ALUSE KOHTA

Giovanni La Via
Esimees
Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon
BRÜSSEL

Teema: Ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008 (COM(2016)0039 – 2016/0023(COD)) – arvamused õigusliku aluse kohta

Austatud esimees

Oma 30. augusti 2016. aasta kirjas palus keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon õiguskomisjonil esitada vastavalt kodukorra artikli 39 lõikele 2 arvamused ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008¹ õigusliku aluse sobivuse kohta. Esialgne ettepanek põhineb liidu keskkonnapoliitika osas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1 ja ühise kaubanduspoliitika osas Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklil 207. Raportöör on aga esitanud muudatusettepaneku, mille eesmärk on muuta õiguslikuks aluseks üksnes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

I – Taust

Euroopa Liit ja selle kaksikümneks kuus liikmesriiki on kirjutanud alla uue rahvusvahelise konventsiooni elavhõbeda kohta², nn Minamata konventsiooni, mille üle peeti läbirääkimisi ÜRO Keskkonnaprogrammi egiidi all. Kõik liikmesriigid on otsustanud konventsiooni ratifitseerida. Konventsioonis käsitletakse kogu elavhõbeda olemusringi, alates elavhõbeda põhimaavarana kaevandamisest kuni elavhõbedat sisaldavate jäätmete käitlemiseni, et kaitsta inimeste tervist ja keskkonda elavhõbeda ja selle ühendite inimtekkelise heite eest õhku, vette ja pinnasesse. Suur osa Minamata konventsioonist on juba hõlmatud liidu õigusaktidega, eelkõige määrusega (EÜ) nr 1102/2008³, millega kehtestatakse keeld ekspordida elavhõbedat ja mitut elavhõbedaihendit; määrusega (EL) nr 649/2012⁴, millega sätestatakse teatamise süsteem, mis muu hulgas kehtib ka elavhõbeda importimisele; ja määrustega (EÜ) nr 396/2005⁵, 1907/2006¹, 1223/2009² ning direktiividega 2006/66/EÜ³ ja 2011/65/EL⁴,

¹ COM(2016) 39 final.

² Portugal ja Eesti ei ole Minamata konventsioonile alla kirjutanud.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1102/2008 metallilise elavhõbeda ning teatavate elavhõbedaihendite ja -segude ekspordi keelustamise ja metallilise elavhõbeda ohutu ladustamise kohta (ELT L 304, 14.11.2008, lk 75).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta määrus (EL) nr 649/2012 ohtlike kemikaalide ekspordi ja impordi kohta (ELT L 201, 27.7.2012, lk 60).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. veebruari 2005. aasta määrus (EÜ) nr 396/2005 taimses ja loomses toidus ja söödas või nende pinnal esinevate pestitsiidide jääkide piirnõrkude ja nõukogu direktiivi 91/414/EMÜ muutmise kohta (ELT L 70, 16.3.2005, lk 1).

milles käsitletakse terve rea elavhõbedat sisaldavate toodete laskmist liidu turule ning millega sätestatakse elavhõbedasisalduse piirmäärad. Peale selle on direktiivides 2010/75/EL⁵, 2012/18/EL⁶, 2008/98/EÜ⁷ ja 1999/31/EÜ⁸ seatud eesmärk võtta kontrolli alla elavhõbeda, elavhõbedaühendite ja -jäätmete keskkonda heite punktallikad ja hajusheide, vähendada neid heiteid ja elavhõbedavabade asendusvõimaluste olemasolu korral kõrvaldada sellised punktallikad ja hajusheide.

Komisjoni ettepaneku kohaselt tuleks konventsioonist tulenevad kohustused, mida ei ole veel üle võetud ELi õigusesse, koondada ühte õigusakti. Selle tegemisel tuleks võtta aluseks määrus (EÜ) nr 1102/2008, mis on seni ELi ainuke elavhõbedale pühendatud õigusakt. Kui võtta siiski arvesse, millist laadi ja kui suured muudatused tuleks teha määruses (EÜ) nr 1102/2008, ning arvestada vajadust suurendada järjepidevust ja õigusselgust, tuleks nimetatud määrus sellise õigusaktiga kehtetuks tunnistada ja asendada, võttes samas üle sisulised kohustused, kui see on vajalik.

II – Asjakohased aluslepingute artiklid

Komisjoni ettepanekus esitatakse õigusliku alusena Euroopa Liidu toimimise lepingu kolmanda osa („Liidu sise poliitika ja -meetmed“) artikli 192 lõige 1 koostoimes viienda osa („Liidu välistegevus“) artikliga 207, mille sõnastus on järgmine (rõhuasetus lisatud):

Artikkel 192

(endine EÜ asutamislepingu artikkel 175)

1. Toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt ning pärast konsulteerimist majandus- ja sotsiaalkomitee ning regioonide komiteega, otsustavad Euroopa Parlament ja nõukogu, missuguseid meetmeid tuleb liidul võtta, et saavutada artiklis 191 seatud eesmärgid.

[...]

Artikkel 207

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1907/2006, mis käsitleb kemikaalide registreerimist, hindamist, autoriseerimist ja piiramist (REACH) ning millega asutatakse Euroopa Kemikaaliamet, muudetakse direktiivi 1999/45/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EMÜ) nr 793/93 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1488/94 ning samuti nõukogu direktiiv 76/769/EMÜ ja komisjoni direktiivid 91/155/EMÜ, 93/67/EMÜ, 93/105/EÜ ja 2000/21/EÜ (ELT L 396, 30.12.2006, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1223/2009 kosmeetikatoodete kohta (ELT L 342, 22.12.2009, lk 59).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. septembri 2006. aasta direktiiv 2006/66/EÜ, mis käsitleb patareisid ja akusid ning patarei- ja akujäätmeid ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 91/157/EMÜ (ELT L 266, 26.9.2006, lk 1).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2011. aasta direktiiv 2011/65/EL teatavate ohtlike ainete kasutamise piiramise kohta elektri- ja elektroonikaseadmetes (ELT L 174, 1.7.2011, lk 88).

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. novembri 2010. aasta direktiiv 2010/75/EL tööstusheidete kohta (ELT L 334, 17.12.2010, lk 17).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. juuli 2012. aasta direktiiv 2012/18/EL ohtlike ainete seotud suurõnnetuse ohu ohjeldamise ning nõukogu direktiivi 96/82/EÜ muutmise ja hilisema kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 197, 24.7.2012, lk 1).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiiv 2008/98/EÜ, mis käsitleb jäätmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks teatud direktiivid (ELT L 312, 22.11.2008, lk 3).

⁸ Nõukogu 26. aprilli 1999. aasta direktiiv 1999/31/EÜ prügilate kohta (EÜT L 182, 16.7.1999, lk 1).

(endine EÜ asutamislepingu artikkel 133)

1. Ühine kaubanduspoliitika rajaneb ühtsetel põhimõtetel, eriti mis puutub tariifide muutmisel, kauba- ja teenustevahetusega ning intellektuaalomandi kaubandusaspektidega seotud tolli- ja kaubanduskokkulepete sõlmimise, välismaistesse otseinvesteeringutesse, liberaliseerimismeetmete ühtlustamisse, ekspordipoliitikasse ning kaubanduse kaitsemeetmetesse, näiteks meetmetesse, mida võetakse dumpingu või subsiidiumide puhul. Ühist kaubanduspoliitikat teostatakse kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.

2. Euroopa Parlament ja nõukogu võtavad seadusandliku tavamenetluse kohaselt määruste abil vastu meetmed, millega määratletakse ühise kaubanduspoliitika rakendamise raamistik.
[...]

ELi toimimise lepingu artikli 191 sõnastus on järgmine (rõhuasetus lisatud):

Artikkel 191

(endine EÜ asutamislepingu artikkel 174)

1. Liidu keskkonnapoliitika aitab kaasa järgmiste eesmärkide taotlemisele:

— keskkonna säilitamine, kaitsmine ja selle kvaliteedi parandamine;

— inimese tervise kaitsmine;

— loodusressursside kaalutletud ja mõistlik kasutamine;

— meetmete edendamine rahvusvahelisel tasandil, selleks et tegelda piirkondlike ja ülemaailmsete keskkonnaprobleemidega ja eelkõige võidelda kliimamuutuste vastu.

[...]

4. Oma pädevuse piires teevad liit ja liikmesriigid koostööd kolmandate riikide ja pädevate rahvusvaheliste organisatsioonidega. Liidu koostöö korralduse võib kokku leppida liidu ja asjaomaste kolmandate isikute vaheliste lepingutega.

Eelmine lõik ei piira liikmesriikide pädevust pidada läbirääkimisi rahvusvahelistes organites ja sõlmida rahvusvahelisi lepinguid.

III – Kavandatav õiguslik alus

Komisjon ettepaneku kohaselt on elavhõbedat käsitleva määruse, millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008, sobivaks õiguslikuks aluseks Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõige 1 ja artikkel 207. Nagu kinnitatakse ettepaneku seletuskirjas, oli komisjon seisukohal, et sarnasused määruse (EÜ) nr 1102/2008 ja käesoleva ettepaneku vahel

õigustavad sama kahetise õigusliku aluse kasutamist¹.

Seda arvesse võttes tuleks korrata, et määruse (EÜ) nr 1102/2008 ettepaneku esimesel lugemisel otsustas Euroopa Parlamendi täiskogu – järgides õiguskomisjoni soovitus –, et sobivaks õiguslikuks aluseks oli üksnes EÜ asutamislepingu artikli 175 lõige 1 (praegune ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1), kuna ettepaneku peamine eesmärk oli kaitsta inimeste tervist ja keskkonda ning see ei lähtunud kaubanduspoliitilistest kaalutlustest².

Euroopa Kohus on kaalunud õigusliku aluse valikut ning vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 192 lõike 1 ja artikli 201 kohaldamisala puudutavaid küsimusi mitmel korral³. Lisaks on Euroopa Kohtu väljakujunenud kohtupraktika⁴, et (rõhuasetus lisatud):

*„õigusakti õigusliku aluse valikul [tuleb] arvestada **akti eesmärki ja sisu**, mitte muude, teatavate sarnasustega ühenduse (praegu liidu) õigusaktide vastuvõtmisel kasutatud õiguslikku alust“.*

Sellest põhimõttest lähtudes tuleks komisjoni käesoleva ettepaneku sobivat õiguslikku alust kaaluda määruse (EÜ) nr 1102/2008 vastuvõtmiseks kasutatud õiguslikust alusest hoolimata.

IV – Kohtupraktika õigusliku aluse kohta

Euroopa Kohus on pidanud sobiva õigusliku aluse küsimust tavaliselt põhiseadusliku tähtsusega küsimuseks, mis tagab pädevuse andmise põhimõtte järgimise (ELi lepingu artikkel 5) ning liidu pädevuse olemuse ja ulatuse kindlaksmääramise. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt „peab ühenduse õigusakti õigusliku aluse valik põhinema objektiivsetel asjaoludel, mis on kohtulikult kontrollitavad ja mille hulka kuuluvad eelkõige õigusakti eesmärk ja sisu“⁵. Väärta õigusliku aluse valimine võib seepärast olla kõnealuse õigusakti tühistamise põhjuseks. Selles kontekstis ei ole asjaolul, et mõni institutsioon soovib õigusakti vastuvõtmises aktiivsemalt osaleda, tingimustel, milles õigusakt vastu võeti, ega antud õigusaktiga kaetud tegevusvaldkonna teistes aspektides tehtud töö õigusliku aluse kindlakstegemise seisukohast mingit tähtsust⁶.

Kui õigusakti kontrollimise käigus selgub, et sellel on kaks eesmärki või et sellega reguleeritakse kahte valdkonda, millest üht saab lugeda põhiliseks või peamiseks, samas kui teine on üksnes täiendav, siis peab õigusaktil olema vaid üks õiguslik alus, see tähendab põhilisest või peamisest eesmärgist või valdkonnast tulenev õiguslik alus⁷. Kui aga õigusaktil on mitu samaaegset eesmärki või valdkonda, mis on lahutamatult seotud, ilma et üks neist oleks teis(t)e suhtes kõrvalise tähtsusega ja selle/nendega kaudses seoses, peab sellel

¹ COM(2016) 39 final, lk 9.

² Täiskogu istungi raport A6-0227/2007, lk 39.

³ Vt eelkõige arvamus 2/00, EU:C:2001:664, ning kohtuasju C-281/01: komisjon vs. nõukogu, EU:C:2002:761; C-94/03: komisjon vs. nõukogu, EU:C:2006:2; C-178/03: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EU:C:2006:4; ja C-411/06: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EU:C:2009:518.

⁴ Kohtuasi C-178/03: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EU:C:2006:4, punkt 55.

⁵ Kohtuasi C-45/86: komisjon vs. nõukogu (üldised tariifsed soodustused), EKL 1987, lk 1439, punkt 5; kohtuasi C-411/06: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EKL 2009, lk I-7585.

⁶ Kohtuasi C-269/97: komisjon vs. nõukogu, EKL 2000, lk I-2257, punkt 44.

⁷ Kohtuasi C-137/12: komisjon vs. nõukogu, EU:C:2013:675, punkt 53; kohtuasi C-490/10: parlament vs. nõukogu, EU:C:2012:525, punkt 45; kohtuasi C-155/07: parlament vs. nõukogu, EKL 2008, lk I-08103, punkt 34.

õigusaktil olema mitu asjakohast õiguslikku alust,¹ kui nende õiguslike aluste jaoks ette nähtud menetlused ei ole ühildamatud Euroopa Parlamendi õigusega ja ei kahjusta seda².

V. Kavandatava meetme eesmärk ja sisu

Nagu komisjon seletuskirjas ning põhjendustes 7 ja 9 väidab, on käesoleva ettepaneku eesmärgiks tagada liidu õigusaktide täielik vastavus Minamata konventsioonile, koondades kõik konventsioonist tulenevad kohustused, mida ei ole veel üle võetud ELi õigusesse, ühte õigusakti³.

Neist põhimõtetest lähtuvalt kinnitatakse komisjoni ettepaneku põhjenduses 1, et „elavhõbe on väga mürgine aine, mis kujutab endast [...] ülemaailmset ja olulist ohtu inimeste tervisele“; põhjenduses 3 tuletatakse meelde seitsmendat keskkonnaalast tegevusprogrammi, milles on seatud toksiinivaba keskkonna pikaajaline eesmärk ning eesmärk viia kemikaalide negatiivne mõju inimeste tervisele ja keskkonnale miinimumini aastaks 2020⁴. Põhjenduses 6 viidatakse ühenduse elavhõbedaalasele strateegiale⁵, milles nähakse ette läbirääkimiste pidamine ja rahvusvahelise õiguslikult siduva vahendi sõlmimine, kuna liidu meetmed üksi ei taga liidu kodanike tervise tõhusat kaitset elavhõbeda negatiivse mõju eest. Lõpuks on põhjenduse 24 kohaselt käesoleva määruse eesmärgiks inimeste tervise ja keskkonna kõrgetasemelise kaitse tagamine elavhõbeda ja elavhõbedat sisaldavate toodete ekspordi ja impordi keelamisega, piirangute kehtestamisega elavhõbeda kasutamisele tootmisprotsessides, toodetes, ASGMis ja hambaamalgaamis ning elavhõbedajäätmetega seotud kohustuste kehtestamisega.

Kavandatava määruse artiklis 1 määratakse kindlaks määruse reguleerimise eesmärgiks, milleks on meetmete ja tingimuste kehtestamine elavhõbedaga kauplemise, sellest toodete valmistamise, kasutamise ja ajutise ladustamise ning elavhõbedajäätmete käitlemise kohta. Artikkel 2 sisaldab mõistete, sealhulgas „ekspordi“ ja „impordi“ määratlust. Artikliga 3 kehtestatakse elavhõbeda ja elavhõbedaühendite ekspordi piirangud ning artikliga 6 kehtestatakse impordi piirangud. Artikli 5 kohaselt on II lisas esitatud elavhõbedat sisaldavate toodete eksportimine, importimine ja valmistamine liidus alates 1. jaanuarist 2021 keelatud ning artiklis 6 sätestatakse komisjoni võimalus võtta vastu rakendusaktid artiklite 3 ja 4 rakendamiseks. Artiklitega 7–10 kehtestatakse piirangud elavhõbeda kasutamisele ja ladustamisele, sealhulgas tootmise, uute tootmisprotsesside, käsitööstusliku ja väiksemahulise kullakaevandamise ning hambaamalgaami puhul. Artiklid 11–13 sisaldavad sätteid elavhõbedajäätmete ladustamise ja kõrvaldamise kohta.

VI – Sobiva õigusliku aluse kindlakstegemine

Võttes arvesse, et käesoleva ettepaneku peamine eesmärk on liidu õigusaktide täielik vastavusse viimine Minamata konventsiooniga, on konventsiooni enda eesmärk määrava

¹ Kohtuasi C-211/01: komisjon vs. nõukogu, EKL 2003, lk I-08913, punkt 40; kohtuasi C-178/03: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EKL 2006, lk I-107, punktid 43–56.

² Kohtuasi C-300/89: komisjon vs. nõukogu (titaandioksiid), EKL 1991, lk I-2867, punktid 17–25; kohtuasi C-268/94: Portugal vs. nõukogu, EKL 1996, lk I-6177.

³ Minamata konventsioon elavhõbeda kohta, mis on sõlmitud ÜRO Keskkonnaprogrammi egiidi all, <http://www.mercuryconvention.org/>.

⁴ ELT L 354, 28.12.2013, lk 171.

⁵ COM(2010) 723 final.

tähtsusega selle kindlakstegemiseks, kas ettepanekul on üheaegselt kaks eesmärki – keskkonnakaitse ja kaubandus – või on üks neist üksnes täiendav.

Mis puudutab Minamata konventsiooni eesmärki ja sisu, on artiklis 1 sätestatud, et „[k]äesoleva konventsiooni eesmärk on kaitsta inimeste tervist ja keskkonda elavhõbeda ja selle ühendite inimtekkelise heite ja keskkonda laskmise eest“. Eelnevat arvestades tuuakse sissejuhatuses välja, et selle eesmärgi saavutamiseks kehtestatud meetmed „hõlmavad meetmeid elavhõbeda tarnimise ja sellega kauplemise kontrollimiseks, sealhulgas piirangute kehtestamist teatavatele konkreetsetele elavhõbedaallikatele, nagu põhimaavarana kaevandamine, ning elavhõbedat sisaldavate toodete ja selliste tootmisprotsesside, milles kasutatakse elavhõbedat või elavhõbedaihendeid, samuti käsitööstusliku ja väiksemahulise kullakaevandamise kontrollimiseks“¹.

Kuigi Minamata konventsiooniga nähakse ette elavhõbeda ekspordi ja impordi piirangud, on selle peamine eesmärk kaitsta tervist ja keskkonda. Seda kinnitab ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõike 1 valimine ainsaks õiguslikuks aluseks komisjoni ettepanekule võtta vastu nõukogu otsus elavhõbedat käsitleva Minamata konventsiooni sõlmimise kohta². Õigusteenistus on arvamusel, et³:

„Võttes arvesse, et a) ettepaneku eesmärk on täita teatavaid Minamata konventsioonist tulenevaid kohustusi, b) konventsiooni keskkonnakaitseline suunitlus nähtub selgelt konventsiooni sissejuhatuses ja c) üks teine komisjoni esitatud ettepanek võtta vastu nõukogu otsus Minamata konventsiooni sõlmimise kohta põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 192 lõikel 1, peaks kavandatav määrus põhinema järjepidevusest lähtuvalt a priori samuti samal õiguslikul alusel“.

Eelnevat arvestades võiks väita, et hoolimata mitmest ettepaneku artiklist, mis puudutavad kaubanduse piiranguid, on – võttes arvesse kavandatava määruse üldist eesmärki ning tervet rida põhjendusi, milles see sätestatakse liidu laiemal keskkonnapoliitika kontekstis, mille näiteks on seitsmes keskkonnaalane tegevusprogramm ja ühenduse elavhõbedaalane strateegia – ettepaneku keskkonnakomponent selgelt eristatav ja ülekaalukas. Õigusteenistus on seisukohal, et (rõhuasetus lisatud)⁵:

„[I]segi ekspordi ja impordi puudutavate sätete tõeline eesmärk ei ole kaubavahetuse soodustamine, lihtsustamine või reguleerimine ega selle määramine, milliste omadustega peavad olema materjalid ja tooted, et need saaksid vabalt liikuda kolmandate riikidega toimivas kaubavahetuses. Pigem kehtestatakse keskkonnakaitse tagamise eesmärgil keelud ja piirangud.“ Sellest seisukohast teenivad kaubanduspiirangud selgelt ettepaneku keskkonnaalast eesmärki. Seetõttu tundub keskkonnakomponent olevat ülekaalukas ja määrab kindlaks ettepaneku raskuskeskme.“

VII – Järeldus ja soovitus

¹ Samas, lk 4.

² COM (2016) 42 final, lk 4.

³ SJ-0393/16, lk 4.

⁴ Vt sarnast väidet kohtuasjas C-411/06: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EU:C:2009:518, punkt 66.

⁵ SJ-0393/16, lk 4–5.

⁶ Vt kohtuasi C-411/06: komisjon vs. Euroopa Parlament ja nõukogu, EU:C:2009:518, punktid 69–72.

Eespool nimetatut arvesse võttes – kuna komisjoni ettepaneku (kuigi see sisaldab ekspordi ja impordi piiranguid) peamine eesmärk on inimeste tervise ja keskkonna kaitsmine – on ettepaneku ainsaks kehtivaks ja sobivaks õiguslikuks aluseks ELi toimimise lepingu artikli 192 lõige 1.

Seetõttu otsustas õiguskomisjon oma 26. septembri 2016. aasta koosolekul ühehäälselt 22 poolthäälega¹ soovitada keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjonil muuta kavandatava Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (elavhõbeda kohta ja millega tunnustatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008) õiguslikku alust, võttes selleks üksnes ELi toimimise lepingu artikli 192 lõike 1.

Lugupidamisega

Pavel Svoboda

¹ Lõpphääletuse ajal olid kohal: Jean-Marie Cavada (esimehe kohusetäitja, raportöör), Mady Delvaux (aseesimees), Axel Voss (aseesimees), Joëlle Bergeron, Marie-Christine Boutonnet, Daniel Buda, Sergio Gaetano Cofferati, Pascal Durand, Angel Dzhambazki, Kostas Chrysogonos, Rosa Estaràs Ferragut, Sajjad Karim, Sylvia-Yvonne Kaufmann, Dietmar Köster, Gilles Lebreton, António Marinho e Pinto, Stefano Maullu, Emil Radev, Evelyn Regner, Virginie Rozière, József Szájer, Tadeusz Zwiefka.

VASTUTAVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Määrus elavhõbeda kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1102/2008		
Viited	COM(2016)0039 – C8-0021/2016 – 2016/0023(COD)		
EP-le esitamise kuupäev	2.2.2016		
Vastutav komisjon istungil teada andmise kuupäev	ENVI 4.2.2016		
Nõuandvad komisjonid istungil teada andmise kuupäev	INTA 4.2.2016	ITRE 4.2.2016	JURI 4.2.2016
Arvamuse esitamisest loobumine otsuse kuupäev	INTA 13.7.2016	ITRE 23.2.2016	JURI 15.3.2016
Raportöör nimetamise kuupäev	Stefan Eck 10.3.2016		
Õigusliku aluse vaidlustamine JURI arvamuse kuupäev	JURI 26.9.2016		
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	12.7.2016		
Vastuvõtmise kuupäev	13.10.2016		
Lõpphääletuse tulemus	+: –: 0:	55 9 1	
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Marco Affronte, Margrete Auken, Pilar Ayuso, Zoltán Balczó, Catherine Bearder, Ivo Belet, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Mireille D’Ornano, Miriam Dalli, Angélique Delahaye, Stefan Eck, Bas Eickhout, Eleonora Evi, José Inácio Faria, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Elisabetta Gardini, Gerben-Jan Gerbrandy, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Anneli Jäätteenmäki, Jean-François Jalkh, Josu Juaristi Abaunz, Karin Kadenbach, Kateřina Konečná, Giovanni La Via, Peter Liese, Norbert Lins, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Massimo Paolucci, Bolesław G. Piecha, Frédérique Ries, Michèle Rivasi, Daciana Octavia Sârbu, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Renate Sommer, Dubravka Šuica, Tibor Szanyi, Claudiu Ciprian Tănăsescu, Jadwiga Wiśniewska, Damiano Zoffoli		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Guillaume Balas, Paul Brannen, Nicola Caputo, Michel Dantin, Mark Demesmaeker, Luke Ming Flanagan, Elena Gentile, Martin Häusling, Krzysztof Hetman, Gesine Meissner, James Nicholson, Marijana Petir, Gabriele Preuß, Christel Schaldemose, Jasenko Selimovic, Mihai Țurcanu		
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 200 lg 2)	Nicola Danti, Anna Hedh, Marco Zullo		
Esitamise kuupäev	20.10.2016		